



# **Turun klassillisen lukion opetussuunnitelman liite 8**

# SISÄLLYSLUETTELO

1. Opiskeluhoolto
  - 1.1. Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut
  - 1.2. Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja sen toimintatavat
  - 1.3. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestäminen
  - 1.4. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa
  - 1.5. Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen
2. Ohjaussuunnitelma
3. Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
4. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
5. Päihde- ja huumestrategia
6. TVT-suunnitelma
7. Arviointisuunnitelma
8. Turvallisuus- ja kriisisuunnitelma
9. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä
10. Turun klassillisen lukion toimintakulttuuri
11. Lukio kaikille -opas

# 1. OPISKELUHUOLTO

Turun klassillisessa lukiossa on aloituspaikkoja vuosittain 224 ja opiskelijoiden kokonaismäärä noin 670. Oppilaitoksessa toimii:

1. rehtori
2. apulaisrehtori
3. kaksi opinto-ohjaajaa
4. kaksi koulusihteeriä
5. terveydenhoitaja

Lisäksi oppilaitoksessa on tavattavissa määrättyinä aikoina:

6. koululääkäri
7. lukioden yhteinen kuraattori
8. lukioden yhteinen erityisopettaja
9. lukioden yhteinen psykologi

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013, jäljempänä opiskelijahuoltolaki) tuli voimaan 1.8.2014. Lakiin on koottu aiemmin hajallaan olleita oppilas- ja opiskelijahuoltoja sekä opiskeluhuoltotyön kirjaamista ja muuta henkilötietojen käsittelyä, salassapitoa sekä rekisterinpitoa koskevat säännökset. Lisäksi laki sisältää kokonaan uusia säännöksiä, jotka koskevat opiskeluhuollon järjestämistä ja menettelyjä. Lakiin on tehty muutoksia 1.1.2015 sekä 1.4.2015 ja 1.8.2015.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta opiskeluhuolto.

Lukion opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä, hyvinvointia. Tavoitteena on lisätä opiskelijoiden osallisuutta itseään ja opiskeluyhteisöä koskevissa asioissa, huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta ja edistää huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä. Lain tarkoituksena on turvata varhainen tuki sitä tarvitseville sekä opiskeluhuoltopalveluiden yhdenvertainen saatavuus ja niiden laatu.

Opiskeluhuollon kokonaisuuteen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman opiskeluhuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut.

Opiskeluhuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki). Keskeisenä tavoitteena on siirtää opiskeluhuoltotyön painopistettä yksilökeskeisestä työstä yhteisölliseen ja hyvinvointia edistävään työhön ja parantaa opiskeluhuollon suunnitelmallista toteuttamista. Yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon kuuluu lisäksi monialaisen asiantuntijaryhmän tuki.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma, joka tehdään yhteistyössä henkilöstön, opiskelijoiden ja huoltajien kanssa. Suunnitelmaa kehitetään tarpeen mukaan.

Turun klassillisen lukion opiskeluhuoltosuunnitelman lähtökohtina ovat opiskelijan luottamus opiskeluhuollon toimintaan ja koulutuksen järjestäjän järjestämien palveluiden tavoitettavuus. Suunnitelman tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta, yhteisöllisyyttä sekä ennalta ehkäistä ongelmien syntymistä.

Turun klassillisen lukion opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan yhteisöllisen ja yksilöllisen opiskeluhuollon järjestäminen:

- toimenpiteet yhteisöllisyyden edistämiseksi oppilaitosyhteisössä

- toimenpiteet opiskeluyhteisön ja ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi
- yhteistyö ja toimenpiteet opiskelijoiden osallisuuden vahvistamiseksi
- yhteistyö ja toimenpiteet huoltajien yhteistyön ja osallisuuden vahvistamiseksi
- oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän toimintatavat ja käytännöt
- opiskeluhuollon kokonaisuudesta tiedottaminen
- yhteistyö nuorisotoimen, lastensuojelun ja poliisin sekä muiden opiskeluhuollon kehittämiseen tarvittavien tahojen kanssa
- terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välinen yhteistyö
- opiskeluun osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
- toimenpiteet esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämiseksi opiskeluympäristössä
- tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus oppilaitoksessa
- tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen
- yhteistyö ja käytänteet oppilaitoksen terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa
- suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa.

## **1.1. OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARVE JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPISKELUHUOLTOPALVELUT**

Turun kaupungin lukioiden johtoryhmä arvioi vuosittain keväällä seuraavaa lukuvuotta varten opiskeluhuollon kokonaistarpeen yhteistyössä hyvinvointialan kanssa.

Turun kaupunki vastaa psykologipalveluista. Sivistystoimialan lukiokoulutuksen tulosalue vastaa lukioiden kuraattori- ja erityisopetuspalveluista. Hyvinvointialan ehkäisevän terveydenhuollon yksikkö vastaa opiskeluterveydenhoitaja- ja lääkäripalveluista.

Lukiokoulutuksen tulosaluejohtaja päättää lukioiden kuraattori- ja psykologipalveluiden sijoittelusta lukuvuosittain neuvoteltuaan siitä ensin lukioiden rehtoreiden, psykologien ja kuraattorin kanssa.

Hyvinvointialan ehkäisevän terveydenhuollon yksikössä päätetään opiskeluterveyden huollon terveydenhoitajien ja lääkärien sijoittelusta.

Sivistystoimiala vastaa lukioiden kuraattoripalveluista ja hyvinvointiala opiskeluterveydenhuoltopalveluista.

Opiskeluhuoltopalveluiden kehittämis- ja arviointityötä tehdään yhteistyössä hyvinvointialan kanssa.

Psykologit ja kuraattori tekevät yhteistyössä rehtoreiden kanssa lukuvuosittain työjärjestyksen, jonka mukaan he työskentelevät nimetyissä lukioissa. Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä toimintana.

Lukion opiskeluhuoltoryhmä (LOR), opettaja - ja opiskelijakunta seuraavat yhteistyössä asioita, jotka vaikuttavat opiskeluun, yhteisöllisyyteen sekä viihtyisyyteen.

## 1.2. YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT

Jokaisen oppilaitoksessa työskentelevän on tehtävässään edistettävä opiskelijoiden sekä koko oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä huoltajien kanssa. Henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista.

Turun klassillisessa lukiossa toimii koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä (LOR), joka vastaa yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelusta, toteuttamisesta, arvioinnista ja kehittämisestä. Ryhmää johtaa apulaisrehtori ja siihen kuuluvat lisäksi opinto-ohjaajat, nimetty opettajajäsen, opiskelijajäseniä, terveydenhoitaja, kuraattori ja/tai psykologi, tarvittaessa erityisopettaja ja mahdollisuuksien mukaan lääkäri sekä huoltaja. Opiskeluhoitoryhmä kokoontuu vähintään 1- 2 kertaa lukukaudessa ja tarvittaessa useammin pohtimaan oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelua, kehittämistä, toteuttamista ja arviointia. Yhteisöllinen opiskeluhoollotyö on ryhmän tärkein tehtävä. Opiskeluhoollon kokonaisuudesta tiedotetaan Wilmassa sekä Opinto-oppaassa.

Opiskeluhoitoryhmän valitsee kullekin lukuvuodelle kehittämiskohteen/ -kohteet Kouluterveyskyselyn ja Hyvinvointikyselyn tulosten perusteella. Kehittämiskohde ilmoitetaan Wilman vuosisuunnitelmassa. Ryhmän arvioi toimintaansa vuosittain.

Kouluterveyskyselyn (THL) sekä Hyvinvointikyselyn tuloksia hyödynnetään

- oppilaitoksen terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa
- terveystiedon opetuksessa
- oppilaitoksen hyvinvoinnin edistämisessä
- vanhempainilloissa
- opiskeluhoollotyössä

Oppilaitoksen järjestyssäännöissä kielletään tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttö koululla ja koulun järjestämissä tilaisuuksissa. Terveystiedon tunneilla nuoret saavat tietoa päihteiden haitoista. Lukio osallistuu kansalliseen opiskelijaterveyskyselyyn, jonka tuloksia hyödynnetään opiskeluympäristön ja opiskeluedellytysten parantamisessa. Oppitunneille pyydetään aiheen ja tilanteen mukaan terveysneuvonnan asiantuntijoita. Turun hyvinvointialan Terveiden edistämisen yksikkö antaa tarvittaessa erityisasiantuntemusta päihteistä, seksuaaliterveydestä, ravitsemuksesta ja liikunnasta.

Lukiossa osallisuutta edistetään järjestämällä säännöllisesti ryhmänohjauksia, yhteisiä tapahtumia sekä vuositasoittain että koko lukiolle. Opiskelijakunnan hallituksen edustajia osallistuu opettajakoukuihin. Lisäksi opiskelijakunnan hallitusta tavataan säännöllisesti.

Lukiossa järjestetään tutortoimintaa. Tutoreina toimivat vanhemmat opiskelijat, jotka auttavat ja tukevat ensimmäisen vuoden lukio-opiskelijoita ryhmäytymisessä.

Vuositasoittain pidetään huoltajailtoja ja tarvittaessa tapahtumia, joiden tarkoituksena on lisätä kodin ja koulun välistä yhteistyötä ja tiedottamista. Mikäli opiskelijan opiskelussa todetaan ongelmia, jotka eivät ratkea opiskelijan kanssa keskustellen, otetaan yhteyttä huoltajaan.

Lukion opiskeluhoollto toimii yhteistyössä nuorisotoimen, lastensuojelun ja poliisin kanssa. Näiden lisäksi yhteistyötä tehdään Etsivän nuorisotyön ja muiden syrjäytymistä ehkäisevien tahojen kanssa.

Opettajat merkitsevät poissaolot Wilmaan pääsääntöisesti saman päivän aikana. Ryhmänohjaajat seuraavat opiskelijoiden poissaolojen määrää ja keskustelevat opiskelijan kanssa poissaolojen syistä. Tarvittaessa ollaan myös yhteydessä huoltajaan. Toistuva perusteeton poissaolo oppitunneilta saattaa johtaa siihen, että opiskelija ei saa kurssisuoritusta. Luvattomiin ja huolta herättäviin poissaoloihin puututaan mahdollisimman pian.

Lukiossa on käytössä ensimmäisen oppitunnin läsnäolosääntö. Mikäli opiskelija on sairauden tai muun etukäteen tiedossa olevan syyn vuoksi pois, tulee alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajan ilmoittaa poissaolosta kurssin pitäjälle.

Ryhmänohjaaja myöntää luvan enintään kolmen päivän poissaoloon, rehtori sitä pidempään poissaoloon. Opiskelijan tulee opiskella poissaolojen aikana käsitellyt asiat itsenäisesti ja tarvittaessa suorittaa poissaoloja korvaavia tehtäviä, jotta kurssisuoritus voidaan arvioida.

Opiskelijan tulee osallistua opetukseen, jollei hänelle ole myönnetty siitä vapautusta (LukioL 25§). Opiskelijan / huoltajan on aina selvitettävä poissaolot mahdollisimman pian. Myös 18 vuotta täyttäneiden on esitettävä poissaolotodistus. Selvitykseksi käy huoltajan/vanhemman antama selvitys tai lääkärin tai terveydenhoitajan todistus.

Terveydenhoitaja on useimmiten koulussa tai ainakin tavoitettavissa hätätapauksissa, lisäksi osalla opettajista on ensiapuvalmius.

Koulurakennuksessa on hissi. Tulevan remontin suunnittelussa on otettu huomioon esteettömyys.

Koulussa suoritetaan asianomaisten viranomaisten toimesta terveellisyyden, turvallisuuden ja yhteisön hyvinvoinnin tarkastukset. Tarkastuksen tulokset otetaan huomioon olosuhteita kehitettäessä.

Koulutapaturma on lukiolaiselle koulussa tai koulumatkalla sattunut äkillinen, ulkoisen ruumiinvamman aiheuttama äkillinen tapahtuma. Koulutapaturmina korvataan myös sellaiset vammat, jotka ovat syntyneet opintokäynnillä / -retkillä, leireillä, tai välittömällä matkoilla niihin, mikäli ne sisältyvät lukion vuosisuunnitelmaan.

Ulkomaille suuntautuvilla opintoretkillä tulee opiskelijalla olla oma voimassaoleva matkavakuutus, joka korvaa sairastumisesta aiheutuvat kulut ja matkatavarat. Tarkat toimintaohjeet löytyvät lukion turvallisuuskansiosta kaupungin nettisivuilta.

### **1.3. YKSILÖKOHTAISEN OPISKELUHUOLLON JÄRJESTÄMINEN**

Opiskeluhoitolain 18§ määrittelee opiskelijan ja hänen laillisen edustajansa aseman opiskeluhoollissa. Opiskeluhoolltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajansa kanssa. Silloinkin kun opiskelija on kykenevä itse tekemään päätöksiä, hänen suostumuksellaan voidaan tehdä yhteistyötä huoltajan kanssa.

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia koulu- ja opiskeluterveydenhoollon palveluja, opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhoolltoa.

Tarvittaessa kootaan monialainen asiantuntijaryhmä (MAR), jonka tarkoituksena on tukea opiskelijaa ja hänen oppimisedellytyksiään. Monialaisella asiantuntijaryhmällä tarkoitetaan opiskeluhoollon eri ammattiryhmistä muodostuvaa kokoonpanoa.

Ryhmään voidaan nimetä jäseniä vain opiskelijalta tai huoltajalta tähän tarkoitukseen pyydetyllä suostumuksella. Ryhmän kokoa se opiskeluhoollon tai oppilaitoksen henkilökunnan edustaja, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu. Jos asiantuntijaryhmän yksittäiseen kokoukseen kutsutaan opiskelijan läheisiä tai opiskeluhoollon yhteistyötahoja, tähän on saatava opiskelijan suostumus. Mikäli opiskelijalla ei ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, tulee saada suostumus hänen lailliselta edustajalta suostumus. Vastuuhenkilö huolehtii ryhmän käy-

tännön järjestelyistä, prosessin etenemisestä sekä kirjauksista opiskeluhoitokertomukseen. Jokaisesta kokoontumisesta tehdään kirjaukset, jotka muodostavat opiskeluhoitokertomuksen (*kts. Opiskeluhoillon käsikirja*).

Tilanteen mukaan ollaan yhteistyössä erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen, poliisin, nuorisotoimen kanssa opiskelijan hoidon tai asian järjestämistä koskevissa asioissa. Opiskeluhoitoryhmän jäsenillä on oikeus pyytää neuvoa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta ja ilmaista siinä yhteydessä salassa pidettäviä tietoja.

Jos opiskelija tai huoltajat eivät halua ottaa vastaan opiskeluhoillosta tarjottua tukea tai antaa suostumustaan asian käsittelyyn asiantuntijaryhmässä, kunnioitetaan tätä päätöstä. Asiantuntijaryhmän tapaamisen sijaan voidaan pyytää suostumusta konsultoida muita opiskeluhoillon toimijoita. Jos yhteys opiskelijaan tai perheeseen on katkeamassa kokonaan, tai huoli alaikäisen tilanteesta muutoin sitä edellyttää, on ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin lastensuojelun mukaan saamiseksi. Alle 25-vuotias nuori, jonka lukio-opinnot ovat jääneet kesken, tulee ilmoittaa etsivälle nuorisotyölle.

Lukio järjestää opiskeluhoillon palvelut yhdessä koulutoimen ja sosiaalitoimen kanssa, jotka vastaavat omalta osaltaan palveluiden toiminnasta ja toteutumisesta. Terveystoimittajan, psykologin ja/tai kuraattorin arvion perusteella opiskelijalla järjestetään riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Tarvittaessa opiskelija on ohjattava saamaan muita opiskeluhoillon palveluja.

Lukiossa toimivat opinto-ohjaajat suorittavat opintojen ohjausta osin koko ryhmälle ja henkilökohtaisesti opiskelijalle. Opinto-ohjaajat tapaavat opiskelijan henkilökohtaisesti ohjaten nuorta jatko-opintoihin.

Opiskelijan terveystoimittajat järjestetään siten, että opiskelija voi tarvittaessa päästä terveystoimittajan vastaanotolle myös ilman ajanvarausta hoitamaan itseään koskevaa sairautta tai lääkitystä. Sama koskee myös erityisruokavaliota. Jos tilanne niin vaatii, niin terveystoimittaja/lääkäri ohjaa opiskelijan sairaalahoitoon.

## **1.4. YHTEISTYÖ OPISKELIJOIDEN JA HEIDÄN HUOLTAJIENSA KANSSA**

Kodin ja oppilaitoksen hyvä yhteistyö on opiskeluhoillon keskeinen periaate. Tilanteesta riippuen ollaan yhteydessä kotiin, jos asia ei ratkea opiskelijan kanssa muulla tavalla.

Opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa ratkaisuisissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoillon palveluja.

Asian käsittely monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen.

Käsittelyyn voivat osallistua opiskelijan yksilöidyn kirjallisen suostumuksen perusteella tarvittavia opiskeluhoillon yhteistyötahoja taikka opiskelijan läheisiä. Jos alaikäisellä tai muutoin vajaavaltaisella ei ikänsä tai kehitystasonsa vuoksi ole edellytyksiä arvioida itsenäisesti asian merkitystä, huoltaja tai muu laillinen edustaja voi antaa siihen suostumuksen oppilaan sijasta.

## **1.5. OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURAAMINEN**

Opiskeluhooltosuunnitelma on laadittava yhteistyössä oppilaitoksessa toimivien ammattilaisten, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Suunnitelma on tarkistettava vuoden kuluessa siitä, kun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu.

Opiskeluhooltosuunnitelman sisältö tarkistetaan ja kirjataan Wilman vuosisuunnitelmaan jokaisen lukuvuoden alkaessa ja samalla arvioidaan edellisen vuoden toteutumista suhteessa suunnitelmaan. Opiskeluhooltosuunnitelmaa päivitetään aina tarpeen vaatiessa.

Opiskeluhoollon toiminnasta tiedotetaan opiskelijoille, huoltajille ja koulun henkilökunnalle henkilökunnan kokouksissa, koulun www-sivuilla, vanhempainilloissa. Opiskeluhooltoryhmä seuraa yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon käytänteiden toteutumista lukuvuosittain. Tietoa opiskeluhoollon toiminnasta kootaan opiskelija-, huoltaja- että opettajapalautteiden perusteella. Saadun tietojen pohjalta toimintaa kehitetään ja keskeisistä tuloksista tiedotetaan opiskelijoille, huoltajille, koulun henkilökunnalle ja tarvittaville yhteistyökumppaneille.

Opiskeluhoollon toteutumisen kannalta on ensisijaista, että terveyteen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvät näkökohdat otetaan huomioon oppilaitoksen arjen toiminnassa. Monien oppiaineiden sisältö tukee yhteisöllisen opiskeluhoollon tavoitteita. Kaikissa oppiaineissa voidaan erilaisilla pedagogisilla ratkaisuilla tukea myös yhteisöllisen opiskeluhoollotyön tavoitteita.

## **2. OHJAUSSUUNNITELMA**

Opinto-ohjauksella on korostunut merkitys koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Peruskoulun oppilaille, heidän huoltajilleen, oppilaanohjaajille ja opettajille annetaan tietoa lukiokoulutuksesta ja sen vaatimuksesta lukion esittelyillassa ja lukion kotisivuilla.

Lukio-opintonsa aloittavat opiskelijat perehdytetään oppilaitoksen toimintaa ja opiskelukäytänteisiin ryhmänohjauksessa ja opinto-ohjauksen tunneilla. Erityisesti kiinnitetään huomiota ryhmäytymiseen, järjestämällä mm. syyslukukauden alussa ryhmäytymispäivä. Ensimmäisessä ja toisessa jaksossa pyritään järjestämään ohjausryhmän opetus siten, että se opiskelee vähintään yhdessä aineessa kokonaisuutena ryhmänä. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä kehitetään koko lukio-opintojen ajan mm. säännöllisillä ryhmänohjaustuokioilla ja lukuvuoden mittaan järjestettävillä tapahtumilla ja teemapäivillä. Opiskelijakunnan hallitus ja tutoropiskelijat ovat tärkeässä roolissa opiskeluilmapiiirin luomisessa ja ylläpitämisessä.

Opiskelija laatii lukio-opintojen aikana itselleen henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman ja jatko-opintosuunnitelman. Näiden toteutumista ohjataan koko lukio-opintojen ajan. Jatkokoulutussuunnitelman työstäminen aloitetaan toisena lukiovuonna.

Lukio-opinnot keskeyttävää nuorta ohjeistetaan seuraavaan opiskelupaikkaan hakeutumisessa ja tehdään yhteistyötä uuden opiskelupaikan henkilökunnan kanssa. Lukion keskeyttävän nuoren huoltajiin ollaan yhteydessä, myös silloin kuin opiskelija on täysi-ikäinen ja huoltajiin on yhteydenotto-lupa.

**Ohjausta koskevan yhteistyön järjestämisestä**



Keskeisimmät yhteistyökumppanit Turun muiden lukioiden lisäksi ovat jatko-koulutuspaikat: yliopistot, ammattikorkeakoulut, toisen asteen ammatilliset koulutukset, kansanopistot sekä muut mahdolliset oppilaitokset. Opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksien mukaan tutustumiskäyntejä oppilaitoksiin ja yrityksiin. Oppitunneille järjestetään vierailijoita mahdollisimman monipuolisesti eri jatko-koulutuspaikoista sekä työelämästä. Muita lukion ulkopuolisia ohjauksen yhteistyötahoja ovat TE-toimisto, opiskeluhuollon yhteistyötahot sekä etsivä nuorisotyö.

### **Huoltajien kanssa tehtävä ohjaukseen liittyvä yhteistyö**

Perinteisiä huoltajailtoja pidetään kerran lukuvuodessa vuositasoittain. Koulun toiminnasta tiedotetaan koulun omilla internet-sivuilla ja Wilmassa. Henkilökohtaiseen viestintään käytetään pääasiassa Wilmaa, jonka avulla huoltajalla on mahdollisuus seurata opiskelijan opintomenestystä, lukujärjestystä ja poissaoloja. Huoltajaan ollaan yhteydessä tarvittaessa myös puhelimitse tai järjestämällä henkilökohtaisia pedagogisia tapaamisia.

### **Ohjaustoiminta, tavoitteet ja työnjako**

\* ohjaustoiminta tukee opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan koulutusta ja tulevaisuutta koskeissa valinnoissa ja ratkaisuissa

\* ohjauksella tuetaan opiskelijan kasvua, kehitystä, hyvinvointia sekä aktiivista kansalaisuutta ja yhteisöllisyyttä

### **Opiskelijan henkilökohtaiset ohjaussuunnitelmat**

Opiskelija päivittää suunnitelmat yhteistyössä oppilaitoksen ohjaushenkilöstön kanssa:

\* henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (Wilma)

\* ylioppilastutkintosuunnitelma (Wilma)

\* jatko-opintosuunnitelma (Wilma tai muu vastaava)

## **Ohjauksen tehtävät ja työn jakautuminen lukion henkilöstön kesken**

### **Ryhmäohjaaja**

- toimii opiskelijoiden lähiohjaajana
- haastattelee ryhmänsä ensimmäisen lukuvuoden aikana
- ohjaa opiskelijan lukio-opiskelun käytänteisiin
- seuraa ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä
- seuraa ja puuttuu tarvittaessa opiskelijan poissaoloihin
- huolehtii yhteydenpidosta kotiin ja osallistuu huoltajailtojen järjestelyihin ja toteutukseen yhdessä rehtorien ja opinto-ohjaajien kanssa
- pitää ryhmäohjaustuokiot, tiedottaa ryhmälle tärkeistä asioista
- organisoii ryhmänsä toiminnan erilaisissa tilaisuuksissa ja hoitaa käytännön asiat
- osallistuu oman ryhmänsä ensimmäisen vuositaso kurssien valintatilaisuuteen kesäkuussa

### **Opinto-ohjaaja**

- oppilaitoksen ohjauksen johtaminen ja koordinoiminen
- ohjaa lukio-opintoihin, ylioppilaskirjoituksiin, uranvalintaan ja jatkokoulutukseen liittyvissä asioissa (henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, ylioppilaskirjoitussuunnitelma sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma)
- huolehtii opiskelijoiden henkilökohtaisesta ja pienryhmäohjauksesta
- seuraa opiskelijoiden opintosuunnitelmien toteutumista yhdessä ryhmäohjaajien kanssa

- toimii lukiokohtaisen opiskeluhoitoryhmän jäsenenä ja tekee yhteistyötä opiskeluhoitohenkilöstön kanssa
- tekee yhteistyötä lukion erityisopettajan kanssa
- on yhteydessä muihin oppilaitoksiin ja työ- ja elinkeinoelämään
- tiedottaa opiskelumahdollisuuksista oman koulun ulkopuolella, esim. Turun muissa lukioissa, iltalukiossa, kesälukioissa, avoimessa yliopistossa
- tiedottaa peruskoulun päättöluokkalaisille ja heidän vanhemmilleen lukio- opiskelusta yhteistyössä muun kouluväen kanssa
- tekee nivelvaiheyhteistyötä
- neuvoo ylioppilaskirjoituksiin sekä mahdollisiin erityisjärjestelyihin liittyvissä asioissa
- osallistuu ja ohjaa ensimmäisen vuositason opiskelijoita kurssien valintatilaisuudessa kesäkuussa

## Rehtorit

- huolehtii yhteydenpidosta muihin oppilaitoksiin
- hyväksyy muualla suoritettut kurssit yhdessä aineenopettajan kanssa
- hyväksyy opiskelun keskeyttämisen määräajaksi
- hoitaa ylioppilaskirjoituksiin liittyvän tiedottamisen sekä vastaa ylioppilaskirjoitusten erityisjärjestelyiden hakemisesta ja käytännön toteuttamisesta
- huolehtii vieraskielisyyslausunnoista
- huolehtii ylioppilaskirjoitusten osallistumisoikeuden tarkistamisesta
- toimii lukiokohtaisen opiskeluhoitoryhmän puheenjohtajana
- vastaa tiedotuksesta ja lukion markkinoinnista

## Aineenopettaja

- ohjaa opiskelijaa oman oppiaineensa oppimisessa ja opiskelutaidoissa
- ohjaa työelämäntuntemusta omassa oppiaineessaan
- seuraa poissaoloja
- ohjaa itsenäisesti suoritettavat kurssit
- neuvoo oman oppiaineensa tentti- ja ylioppilaskirjoituskäytännöt

## Erityisopettaja

- antaa yksilöohjausta
- ohjaa opiskelutekniikkaan liittyvissä asioissa
- pitää lukitestaukset ja kirjoittaa tarvittaessa lukilausunnot Ylioppilastutkintolautakunnalle
- ohjaa ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyiden hakemisessa
- laatii erityisen tuen suunnitelmat mm. lukivaikeuden perusteella
- on mukana tarvittaessa opiskeluhoitoryhmässä ja tekee yhteistyötä opiskeluhoitohenkilöstön kanssa
- tekee yhteistyötä aineenopettajien ja opinto-ohjaajien kanssa

## Tutorit

- tutustuttavat uusia lukio-opiskelijoita koulun käytäntöihin
- auttavat uusia lukiolaisia kurssivalintojen tekemisessä
- toteuttavat ryhmäyttämispäivän yhdessä ryhmänohjaajien ja opinto-ohjaajien kanssa
- osallistuvat lukion ja lukio-opintojen esittelyyn opinto-ohjaajan apuna

## Koulusihteeri

- opastaa koulun arjessa

- ylläpitää opiskelijarekisteriä
- antaa opiskelijatodistukset ja opintokirjaotteet
- hoitaa ilmoittautumiset ylioppilastutkintoon (sähköisesti Wilmassa)
- hoitaa koulumatka- ja opintotukiasiat
- kirjaa Ylioppilastutkintolautakunnan myöntämät erityisjärjestelypäätökset

### **Ohjaukseen liittyvä yhteistyö huoltajien kanssa**

- huoltajaillat, Wilma, tarpeen mukaan henkilökohtaiset pedagogiset tapaamiset

### **Vieraskieliset, viittomakieliset, saamelaiset ja saamenkieliset ja romaniopiskelijat**

Opiskelijoita opetetaan ja ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin tasa-arvoisena enemmistökielen ja – kulttuurin rinnalla.

Opiskelijoita informoidaan heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja mahdollisista tukijärjestelyistä lukio-opinnoissa ja ylioppilastutkinnossa.

### **Opiskeluhoito**

- järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa
- opiskelijoille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhoollosta ja opiskelijoita ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoillon palveluja
- opiskeluhoillon ryhmät: 1) opiskeluhoillonohjausryhmä, 2) oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä (LOR) (yhteisöllinen opiskeluhoito), 3) tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhmä (MAR)

## **3. SUUNNITELMA OPISKELIJOIDEN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ**

Lukiolain 21 §:n mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Oppilaitokseen ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä.

Koulukiusaamisesta on kysymys silloin, kun yksi ja sama opiskelija joutuu toistuvasti ja systemaattisesti toisten tahallisen, negatiivisen toiminnan kohteeksi. Kiusaamista tukee myös sen hiljainen hyväksyminen eli puuttumatta jättäminen.

Kiusaamisen ilmenemismuotoja ovat mm. sanallinen kiusaaminen, fyysinen kiusaaminen, epäsuora kiusaaminen: joku jätetään toistuvasti ryhmän ulkopuolelle, puhutaan hänestä pahaa selän takana ja yritetään saada toisetkin välttämään häntä ja suhtautumaan häneen kielteisesti.

Seksuaalinen häirintä on ei-toivottua käytöstä, jolla loukataan toisen koskemattomuutta. Seksuaalisella häirinnällä luodaan usein uhkaava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Seksuaalisella häirinnällä on yhtymäkohtia kiusaamiseen, mutta häirinnän ei tarvitse olla ilkeämielistä. Sukupuolinen huomio muuttuu häirinnäksi silloin, kun sitä jatketaan, vaikka huomion kohde ilmaisisi sen olevan epämiellyttävää.

Turun klassillisessa lukiossa ei hyväksytä minkäänlaista kiusaamista ja jokainen puuttuu kiusaamiseen. Lukiossamme on nimetty myös kiusaamisen vastuuhenkilö. Pyrimme luomaan lukioomme hengen, jossa korostetaan opiskelijoiden oikeutta olla oma itsensä. Jokainen saa olla sellainen kuin

on ja erilaisuus on rikkaus, jota kaikkien pitää kunnioittaa ja hyväksyä. Painotamme suvaitsevuuden kulttuuria.

Jokaisella ihmisellä on oikeus fyysiseen ja henkiseen koskemattomuuteen. Väkivaltainen ja aggressiivinen käyttäytyminen on ehdottomasti kiellettyä ja siihen on henkilökunnalla velvollisuus puuttua. Jokainen fyysinen väkivaltatapaus käsitellään koulussa ja huoltajaa kehoitetaan tarpeen vaatiessa tekemään ilmoitus poliisille. Väkivaltaisen tai aggressiivisen käytöksen uhri ohjataan saamaan tarvitsemaansa apua.

([http://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/turun\\_paivalukioiden\\_opiskelijahuollon\\_kasikirja.pdf](http://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/turun_paivalukioiden_opiskelijahuollon_kasikirja.pdf))

Lukiolain 21§:n 3 momentin mukaan (629/1998, muutettu lailla1268/2013) koulutuksen järjestäjän tulee laatia opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimeenpanna suunnitelma ja valvoa sen noudattamista ja toteutumista. Suunnitelma on kirjattava oppilaitoskohtaiseen opiskeluhuoltosuunnitelmaan (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13§)

## 4. TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

### 4.1. JOHDANTO

Tasa-arvolaki (609/1986) tuli voimaan 1.1.1987. Lakia on uudistettu useaan otteeseen, viimeisin muutos on tehty 1.6.2005. Tasa-arvolain tarkoitus on naisten ja miesten välisen tasa-arvon parantaminen, sukupuoleen perustuvan syrjinnän estäminen ja naisten aseman parantaminen erityisesti työelämässä. Muutos edellytti kunnissa tasa-arvosuunnittelua koskevien säännösten täsmentämistä. Muutetussa laissa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta säädetään aikaisempaa täsmällisemmin koulutuksen järjestäjien ja oppilaitoksien velvollisuuksista edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Suomen perustuslaki (731/11.6.1999) määrittelee yhdenvertaisuuden lain 2. luvun 6§:ssä: ”Ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.”

Lukion tasa-arvosuunnitelma on toiminnallinen suunnitelma. Tasa-arvosuunnitelmaan on luonnikasta yhdistää myös yhdenvertaisuussuunnitelma, sillä laki velvoittaa pohtimaan oppilaitoksen toimintaa ja sen kehittämistä perusoikeutena sekä tasa-arvon että yhdenvertaisuuden kannalta. Näin ollen lukiossa laaditaan kokonaisuutena tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

Tasa-arvolain mukaan tasa-arvosuunnitelma tulee laatia vähintään kerran kolmessa vuodessa. Suunnitelmaa voidaan päivittää vuosittain.

### 4.2. TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

#### Kartoitus lukion tasa-arvotilanteesta ja siihen liittyvistä ongelmista

Lukiokohtaisesti selvitetään oppilaitoksen tilanne esimerkiksi seuraavien osalta joko hallinnollisista opiskelijatilastoista tai kyselyin:

#### Turun klassillinen lukio lukuvuosi 2015-2017

- opiskelijoiden sukupuolijakauma: tyttöjä 466, poikia 182
- opetus- ja muun henkilöstön ikä- ja sukupuolijakauma: (opettajat + koulusihteeri)

	1953	1954	1955	1956	1958	1959	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1968	1969	1970	1971	1972	1974	1975	1976	1977	1980	1981	1982	1988	1995	Yht.
1. Mies	0	0	1	0	0	0	0	2	1	1	0	1	1	2	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	14

2. Nainen	2	2	0	3	1	3	1	2	2	3	3	1	5	1	2	0	1	2	1	1	1	1	1	4	1	0	0	43
<b>Yht.</b>	2	2	1	3	1	3	1	4	3	4	3	2	6	3	3	1	1	3	1	1	1	1	4	1	1	1	57	

- opiskelijoiden äidinkieli, kansalaisuus, maahanmuuttajatausta

äidinkieli

1. albania	1
2. arabia	3
3. dari	2
4. hollanti	1
5. kiina	2
6. kurdi	1
7. persia	1
8. romania	1
9. ruotsi	4
10. somali	6
11. suomi	608
12. thai	2
13. venäjä	10
14. vietnam	6
<b>Yht.</b>	648

kansalaisuus

2. Afganistan	4
3. Kiina	5
4. Romania	1
5. Suomi	713
6. Thaimaa	3
7. Venäjä	6
8. Viro	1
9. Yhdysvallat (USA)	1
<b>Yht.</b>	735

opiskelijoiden opintojen kesto sekä tyttöjen että poikien osalta

	tyttöjä	poikia
--	---------	--------

1 vuotta	157	67
2 vuotta	151	57
3 vuotta	154	55
4 vuotta	4	3

- opetus- ja muun henkilöstön työsuhde (vakinaisuus, määräaikaisuus, sijaisuus):  
opettajat + koulusihteeri, vakinainen/toistaiseksi 37, viransijainen 1, määräaikainen 4
- opiskelijoiden oppiaine-, taso- ja kurssivalinnat sekä tyttöjen että poikien osalta

	EN	EN	RU	RU	RA	RA	SA	SA	VE	VE	LA	LA	ES	ES	IT	IT	KR	KR
	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P
<b>A1-kieli</b>	463	182																
<b>A2-kieli</b>			124	22	3	2	8	2	5	5								
<b>B1-kieli</b>			346	155														
<b>B2-kieli</b>					26	3	29	14			4	1						
<b>B3-kieli</b>					73	13	55	22	43	12	31	13	153	30	13	3	23	2
	<b>T</b>	<b>P</b>																
<b>Ev.lut.</b>	344	127																
<b>Ortod.</b>	1	1																
<b>Islam</b>	6	6																
<b>ET</b>	35	14																
<b>Katol.</b>	1	2																
<b>vapautettu</b>	0	0																
	<b>T</b>	<b>P</b>																
<b>M</b>	131	93																
<b>N</b>	321	90																

### Toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi lukiossa

Naisten ja miesten välinen tasa-arvo on Suomessa keskeinen yhteiskuntapolitiittinen tavoite. Kaikilla tulee olla samat oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet. Sukupuolten välinen tasa-arvo ei merkitse samankaltaisuuden vaatimusta. Erilaisuus ei saa johtaa eriarvoiseen asemaan tai kohteluun.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus tarkoittavat jokaisen ihmisen yhtäläisiä mahdollisuuksia tehdä valintoja, opiskella, kehittyä työssään sekä tulla

kohdelluksi ja palkituksi siinä ilman asenteellisia tai rakenteellisia rajoituksia, jotka johtuvat sukupuolesta, iästä, kansallisuudesta tai muusta henkilöön liittyvästä seikasta. Koulutuksen yhtenä tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan oikeutensa ja velvollisuutensa sekä kasvaa vastuuseen omista valinnoistaan ja teoistaan.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus sisältyvät monin tavoin myös koulutuksen yleisiin tavoitteisiin ja opetussuunnitelman perusteisiin. Opetuksen yleisiä tavoitteita ovat esimerkiksi:

- ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja edistäminen
- demokratian ja tasa-arvon edistäminen
- omien valintojen suunnittelu ja tekeminen sekä vastuu valinnoista
- kasvaminen vastuuseen omasta ja muiden ihmisten hyvinvoinnista sekä kansalaisyhteiskunnan toimivuudesta
- yhteistyön oppiminen ja kannustavan vuorovaikutuksen osaaminen
- kansalaisen perusoikeuksien ja velvollisuuksien tuntemus
- suvaitsevaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön oppiminen
- taito olla vastuuntuntoinen ja velvollisuuksistaan huolehtiva kansalainen ja oman yhteisönsä (esim. koulu) jäsen.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioita ei lukiossa tule käsitellä muusta toiminnasta erillisinä, vaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma on osa lukion jokapäiväistä toimintaa. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteuttaminen edellyttää jatkuvaa toiminnan kehittämistä. Tätä varten voidaan perustaa vuosittain työryhmä, joka seuraa ja vie tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteita ja prosessia eteenpäin. Jäseninä voivat olla rehtori tai hänen edustajansa, opetus- ja muun henkilöstön sekä opiskelijoiden edustajat.

### **Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen opiskelijavalinnoissa, opetuksen järjestelyissä ja opintosuoritusten arvioimisessa**

Lukion tasa-arvotyössä on tarpeen pohtia sukupuolisensitiivisen ajattelutavan mahdollisuuksia, piilo-opetussuunnitelman tunnistamista ja tasa-arvoisen toimintakulttuurin kehittämistä.

Sukupuolisensitiivisyydellä tarkoitetaan taitoa tunnistaa poikien/miesten ja tyttöjen/naisten tarpeiden ja viestintätapojen erilaisuutta, taitoa havainnoida sukupuoli-identiteetin rakentumista sekä taitoa havaita epätasa-arvoista kohtelua tai rakenteita. Sukupuolta tulee tarkastella myös sosiaalisen sukupuolen kannalta.

Piilo-opetussuunnitelma ilmenee esimerkiksi siinä, että opettajien vuorovaikutus on erilaista tyttöjen ja poikien kanssa. Usein jopa oppimateriaalit vahvistavat edelleen perinteisiä roolimalleja. Lukiolla on velvollisuus kehittää opiskeluoja sellaisiksi, että ne soveltuvat sekä tytöille että pojille. Poikien ja nuorten miesten opiskelukulttuurissa ilmenee liian usein hyviä suorituksia väheksyvä ilmapiiri, joka johtaa alisuoriutumiseen.

Roolimallit rajaavat yhä opinto-, ammatti- ja uravalintoja. Roolirajoja voidaan rikkoa asennetyöllä. Tärkeä osuus on opinto-ohjauksella ja muilla ohjauskäytänteillä (aine- ja esimerkiksi ryhmänohjaus). Lukiossa on tärkeää tehdä asennetyötä, jotka ohjaavat opiskelijoita tekemään oppiaineita, kursseja, oppimääriä, koulutusala, ammattia tai uraa koskevia valintoja perinteistä poiketen.



Opintosuoritusten arvioinnin tulee olla tasa-arvoista eikä tyttöjä ja poikia tulisi arvioida erilaisin kriteerein. Arvosanat tulee antaa osaamisen ja tiedon perusteella, ei suosimalla toista sukupuolta. Opetuksessa on

- tarkasteltava, onko arviointi epätasa-arvoista
- tutkittava, miten opiskeluun liittyviä valintoja tehdään
- pohdittava, missä määrin jää tunnistamatta ja käyttämättä (molempien sukupuolten) erilaista lahjakkuutta.

Yhdenvertaisuuden osalta tulee kiinnittää huomiota muun muassa siihen, että yleislinjan ja erityislinjan opiskelijat tulevat yhdenvertaisesti kohdelluiksi. Yhdenvertaisuudessa tulee ottaa huomioon myös taloudelliseen ja etniseen taustaan liittyvät seikat.

### Toimenpiteet seksuaalisen häirinnän ja sukupuolen perusteella tapahtuvan syrjinnän ehkäisemiseksi ja poistamiseksi

Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisyä koskevat velvoitteet on esitetty koululaeissa. Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Seksuaalista häirintää ei hyväksytä ja sitä pyritään ehkäisemään.

## 4.3. TOIMEENPANO, SEURANTA JA ARVIOINTI

Keväällä 2016 opiskelijat vastasivat tasa-arvokyselyyn. 435:stä opiskelijasta kyselyyn vastasi 249.

Kuinka hyvin tai huonosti sukupuolten tasa-arvo on kokemustesi mukaan toteutunut oppilaitoksessasi seuraavien asioiden suhteen:										
	erittäin hyvin		melko hyvin		melko huonosti		erittäin huonosti			
Kysymys	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1. opetus	144	57,8	91	36,5	9	3,6	2	1,2	246/249	98,8
2. opiskelijoiden ohjaus	158	63,5	78	31,3	9	3,6	1	1,2	246/249	98,8
3. opiskelijaryhmän toiminta	146	58,6	90	36,1	8	3,2	1	1,6	245/249	98,4
4. opiskelun edellytykset	147	59,0	86	34,5	10	4,0	2	1,6	245/249	98,4
5. opintosuoritusten arviointi	145	58,2	82	32,9	17	6,8	2	1,2	246/249	98,8
6. oppimateriaalit	158	63,5	68	27,3	17	6,8	3	1,2	246/249	98,8
7. työharjoittelu/työssäoppiminen?	139	55,8	81	32,5	9	3,6	8	4,8	237/249	95,2
Seuraavassa esitetään joitakin väittämiä, jotka koskevat oppilaitoksen opettajien suhtautumista opiskelijoihin. Oletko väittämien kanssa samaa vai eri mieltä?										
	Täysin samaa mieltä		Jokseenkin samaa mieltä		Jokseenkin eri mieltä		Täysin eri mieltä			
8. Opettajat eivät aseta erilaisia vaatimuksia naisille ja miehille.	139	55,8	80	32,1	26	10,4	3	1,2	248/249	99,6
9. Opettajat kannustavat naisia ja miehiä yhtä paljon.	156	62,7	63	25,3	24	9,6	5	2,0	248/249	99,6

10. Oppilaitoksen tavat ja käytänteet ovat samantaisia naisille ja miehille.	165	66,3	64	25,7	16	6,4	3	1,2	248/249	99,6
11. Naiset ja miehet saavat opettajilta yhtäläisesti huomiota.	162	65,1	60	24,1	22	8,8	4	1,6	248/249	99,6
Tasa-arvo oppilaitoksessa toteutuu nais- ja miesopiskelijoiden keskinäisessä toiminnassa										
	täysin		kohtalaisesti		melko huonosti		erittäin huonosti			
12. Tasa-arvo oppilaitoksessa toteutuu nais- ja miesopiskelijoiden keskinäisessä toiminnassa	158	63,5	79	31,7	5	2,0	3	1,2	245/249	98,4
Jos arvioidaan yleisesti naisten ja miesten asemaa oppilaitoksessasi nykyään, mikä seuraavista väittämistä vastaa parhaiten omaa näkemystäsi?										
	ei yhtään		jonkin verran							
16. Oletko itse kokenut oppilaitoksessasi syrjintää sukupuolesi takia?	233	93,6	16	6,0					248/249	99,6
17. Oletko havainnut oppilaitoksessasi syrjintää sukupuolen perusteella?	215	86,3	33	13,3					248/249	99,6
18. Esiintyykö oppilaitoksessa sukupuolista häirintää tai ahdistelua?	236	94,8	12	4,8					248/249	99,6

Miehet osallistuvat paljon tai jonkin verran enemmän.	14	Naisten asema on keskimäärin paljon tai hiukan parempi kuin miesten.	33
Molemmat osallistuvat yhtä paljon.	134	Miesten asema on keskimäärin paljon tai hiukan parempi kuin naisten.	19
Naiset osallistuvat paljon tai jonkin verran enemmän.	8	Miehet ja naiset ovat tasa-arvoisia.	197

Opiskelijoiden kommentoissa käy ilmi, että opettajat kohtelevat heitä tasa-arvoisesti eikä sukupuoleen kohdistuvaa syrjintää juurikaan ilmene.

Opettajien vastaukset samoihin kysymyksiin. 23 opettajaa kaikkiaan 37 päätoimisesta vastasi kysymyksiin.

Kuinka hyvin tai huonosti sukupuolten tasa-arvo on kokemustesi mukaan toteutunut oppilaitoksessasi seuraavien asioiden suhteen:										
	erittäin hyvin		melko hyvin		melko huonosti		erittäin huonosti			
1. opetus	12	52,2	11	47,8	0	0,0	0	0	23/23	100
2. opiskelijoiden ohjaus	11	47,8	11	47,8	0	0,0	1	4,3	23/23	100
3. opiskelijaryhmän toiminta	12	52,2	11	47,8	0	0,0	0	0	23/23	100
4. opiskelun edellytykset	10	43,5	12	52,2	1	4,3	0	0	23/23	100
5. opintosuoritusten arviointi	11	47,8	11	47,8	0	0,0	0	0	23/23	100
6. oppimateriaalit	10	43,5	11	47,8	1	4,3	1	4,3	23/23	100
7. työharjoittelu/työssäoppiminen?	4	17,4	12	52,2	1	4,3	0	0	17/23	73,9

	Täysin samaa mieltä			Jokseenkin eri mieltä		Täysin eri mieltä			
8. Opettajat eivät aseta erilaisia vaatimuksia naisille ja miehille.	15	65,2	21,7	2	8,7	1	4,3	23/23	100
9. Opettajat kannustavat naisia ja miehiä yhtä paljon.	15	65,2	21,7	2	8,7	1	4,3	23/23	100
10. Oppilaitoksen tavat ja käytännöt ovat samanlaisia naisille ja miehille.	15	65,2	26,1	1	4,3	1	4,3	23/23	100
11. Naiset ja miehet saavat opettajilta yhtäläisesti huomiota.	13	56,5	30,4	2	8,7	1	4,3	23/23	100
	täysin			melko huonosti		erittäin huonosti			
12. Tasa-arvo oppilaitoksessa toteutuu nais- ja mies opiskelijoiden keskinäisessä toiminnassa	14	60,9	39,1	0	0,0	0	0,0	23/23	100
	ei yhtään		jonkin verran						
16. Oletko itse kokenut oppilaitoksessasi syrjintää sukupuolesi takia?	19	82,6	4	17,4				23/23	100
17. Oletko havainnut oppilaitoksessasi syrjintää sukupuolen perusteella?	18	78,3	5	21,7				23/23	100
18. Esiintyykö oppilaitoksessa sukupuolista häirintää tai ahdistelua?	22	95,5	1	4,3				23/23	100
Miesten asema on selvästi tai hiukan parempi kuin naisten.		8		Miehet osallistuvat paljon tai jonkin verran enemmän.					3
Naisten asema on selvästi tai hiukan parempi kuin miesten.		13		Molemmat osallistuvat yhtä paljon.					13
Miehet ja naiset ovat tasa-arvoisia.		2		Naiset osallistuvat paljon tai jonkin verran enemmän.					7

Vastaukset olivat hyvin yhdenmukaisia, eikä tulosten perusteella ole syytä muuttaa lukion toimintatapoja. Kaikki näyttää pääosiltaan olevan hyvin.

#### 4.4. Keskeiset lait ja asetukset

##### Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/8.8.1986)

###### 5 § Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa ja opetuksessa

Viranomaisten ja oppilaitosten sekä muiden koulutusta ja opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista.

### *6 § Työnantajan velvollisuus edistää tasa-arvoa*

Jokaisen työnantajan tulee työelämässä edistää sukupuolten tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti.

Tasa-arvon edistämiseksi työelämässä työnantajan tulee, ottaen huomioon käytettävissä olevat voimavarat ja muut asiaan vaikuttavat seikat

- 1) toimia siten, että avoimena oleviin tehtäviin hakeutuisi sekä naisia että miehiä
- 2) edistää naisten ja miesten tasapuolista sijoittumista erilaisiin tehtäviin sekä luoda heille yhtäläiset mahdollisuudet uralla etenemiseen
- 3) edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa työehdoissa, erityisesti palkkauksessa
- 4) kehittää työoloja sellaisiksi, että ne soveltuvat sekä naisille että miehille
- 5) helpottaa naisten ja miesten osalta työelämän ja perhe-elämän yhteensovittamista kiinnittämällä huomiota etenkin työjärjestelyihin ja
- 6) toimia siten, että ennakolta ehkäistään sukupuoleen perustuva syrjintä.

### *6a § Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi*

Jos työnantajan palvelussuhteessa olevan henkilöstön määrä on säännöllisesti vähintään 30 työntekijää, työnantajan on toteutettava tasa-arvoa edistävät toimet vuosittain laadittavan, erityisesti palkkausta ja muita palvelussuhteen ehtoja koskevan tasa-arvosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelma voidaan sisällyttää henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaan tai työsuojelun toimintaohjelmaan. Tasa-arvosuunnitelma on laadittava yhteistyössä henkilöstön edustajien kanssa, ja sen tulee sisältää:

- 1) selvitys työpaikan tasa-arvotilanteesta ja sen osana erittely naisten ja miesten sijoittumisesta eri tehtäviin sekä kartoitus naisten ja miesten tehtävien luokituksesta, palkoista ja palkkaeroista
- 2) käynnistettäviksi tai toteutettaviksi suunnitellut tarpeelliset toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi ja palkkauksellisen tasa-arvon saavuttamiseksi ja
- 3) arvio tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden aikaisempien toimenpiteiden toteuttamisesta ja niiden tuloksista.

### *6b § Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi oppilaitoksissa*

Oppilaitoksen tulee vuosittain yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa laatia tasa-arvosuunnitelma. Suunnitelman tulee sisältää oppilaitoksen tasa-arvotilanteen ja siihen liittyvien ongelmien kartoitus sekä toteutettaviksi suunnitellut tarpeelliset toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi. Erityistä huomiota tulee kiinnittää tasa-arvon toteutumiseen opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä ja opintosuorituksia arvioitaessa sekä toimenpiteisiin, joilla pyritään seksuaalisen häirinnän ja sukupuolen perusteella tapahtuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen. Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja niiden tuloksista.

Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksessa laadittavaa suunnitelmaa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta voidaan oppilaitoksessa sopia, että suunnitelma laaditaan vähintään kerran kolmessa vuodessa.

Tätä pykälää ei sovelleta perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettuihin opetuksen järjestäjiin ja kouluihin.

### *7 § Syrjinnän kieltö*

Välitön ja välillinen syrjintä sukupuolen perusteella on kielletty. Välittömällä syrjinnällä tarkoitetaan tässä laissa

- 1) naisten ja miesten asettamista eri asemaan sukupuolen perusteella tai
- 2) eri asemaan asettamista raskaudesta tai synnytyksestä johtuvasta syystä.

Välillisellä syrjinnällä tarkoitetaan tässä laissa

- 1) eri asemaan asettamista sukupuoleen nähden neutraalilta vaikuttavan säännöksen, perusteen tai käytännön nojalla, jos menettelyn vaikutuksesta henkilöt voivat tosiasiallisesti joutua epäedulliseen asemaan sukupuolen perusteella tai
- 2) eri asemaan asettamista vanhemmuuden tai perheenhuoltovelvollisuuden perusteella.

Edellä 3 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä ei kuitenkaan ole pidettävä syrjintänä, jos sillä pyritään hyväksyttävään tavoitteeseen ja valittuja keinoja on pidettävä aiheellisina ja tarpeellisina tähän tavoitteeseen nähden. Seksuaalista häirintää ja häirintää sukupuolen perusteella samoin kuin käskyä tai ohjetta harjoittaa sukupuoleen perustuvaa syrjintää on pidettävä tässä laissa tarkoitettuna syrjintänä.

### *8b § Syrjintä oppilaitoksissa*

Oppilaitoksen sekä muiden koulutusta ja opetusta järjestävien yhteisöjen menettelyä on pidettävä tässä laissa kiellettyinä syrjintänä, jos henkilö asetetaan opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuoritusten arvioinnissa tai oppilaitoksen tai yhteisön muussa varsinaisessa toiminnassa sukupuolen perusteella muita epäedullisempaan asemaan taikka muutoin kohdellaan 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Tätä pykälää ei sovelleta perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettuihin opetuksen järjestäjiin ja kouluihin.

### *8d § Häirintä työpaikoilla*

Työnantajan menettelyä on pidettävä tässä laissa kiellettyinä syrjintänä, jos työnantaja saatuaan tiedon siitä, että työntekijä on joutunut työssään seksuaalisen tai muun sukupuoleen perustuvan häirinnän kohteeksi, laiminlyö ryhtyä käytettävissä oleviin toimiin häirinnän poistamiseksi.

### *10a § Oppilaitoksen velvollisuus antaa selvitys menettelystään*

Oppilaitoksen sekä muun koulutusta ja opetusta järjestävän yhteisön on pyynnöstä viivytyksettä annettava kirjallinen selvitys menettelystään opiskelijalle, joka katsoo joutuneensa syrjityksi 8 b §:ssä mainituin tavoin. Selvitykseen ei saa merkitä tietoa kenenkään terveydentilasta tai muista henkilökohtaisista oloista ilman tämän suostumusta.

## **Suomen perustuslaki (731/11.6.1999)**

2 luku Perusoikeudet

### *6 § Yhdenvertaisuus*

Ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan tai muun henkilön liittyvän syyn perusteella. Lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti. Sukupuolten tasa-arvoa edistetään yhteiskunnallisessa sekä työelämässä, erityisesti palkkauksesta ja muista palvelussuhteen ehtoista määrättäessä, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään.

(<http://docplayer.fi/10657572-Turun-kaupungin-tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus-suunnitelma-2015-2017-henkilostosuunnitelma-seka-toiminnallinen-tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus.html>)

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986) vastaa siitä, että vuosittain tai kolmen vuoden välein laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuuslaki voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

## 5. PÄIHDE- JA HUUMESTRATEGIA

([http://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/turun\\_paivalukioiden\\_opiskelijahuollon\\_kasi-kirja.pdf](http://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/turun_paivalukioiden_opiskelijahuollon_kasi-kirja.pdf))

## 6. TVT-SUUNNITELMA

<http://edu.turku.fi/tvt/julkaisut/TVT-suunnitelma-2012-2016.pdf>

### 6.1. TVT-suunnitelman lukiokohtaiset tarkennukset

#### Kohta 3. TVT-suunnitelman toteuttaminen Turun klassillisessa lukiossa

- Tieto- ja viestintäteknikkaa käytetään jatkuvasti ja monipuolisesti opetuksen ja oppimisen välineenä kaikissa oppiaineissa, koulutusaloilla ja kouluasteilla
- Tieto- ja viestintäteknikkaa käytetään tarkoituksenmukaisesti siten, että se tukee erilaisia oppimistyyplejä ja auttaa opiskelijoita oppimaan ja prosessoimaan tietoa
- Opettajilla ja opiskelijoilla on hyvät ja monipuoliset tieto- ja viestintätekniset taidot. Opiskelijoilla on jatko-opinnoissa ja tulevaisuuden työelämässä tarvittavat tietoyhteiskunnan kansalaisvalmiudet

#### Kohta 4. Infrastrukturi ja laitetekniikka

- Langattoman verkon kattavuus on nykyistä tilannetta parempi
- Valmius järjestää sähköisiä kurssikokeita ja YO-kokeita sekä langallisesti (3 luokkatilaa sekä siirrettävät laitteet) että langattomasti (NettiNiilot ja kattava langaton verkko)
- Opettajien henkilökohtaisten kannettavien uusiminen
- Tablet-laitteiden määrän lisääminen
- Opiskelijoiden omien kannettavien käyttö oppitunneilla ja kokeissa (BYOD)
- Luokkien AV-laitteiden päivittäminen tarpeiden mukaan, projektoreiden korvaaminen isoilla (kosketus)näytöillä tulevaisuudessa

#### Kohta 5. Opetuksen verkkopalvelut ja ohjelmistot

- Avoimet yhteisöllisen oppimisen välineet kuten blogit, wikit ja jaetut dokumentit, verkko-opetusalustat, videoneuvottelujärjestelmät, sähköiset oppimateriaalit ja muut sovellukset toimivat verkossa www-selaimen välityksellä
- Opetusta tulee suunnitella siten, että opiskelijat voivat hyödyntää oppilaitoksen laitteita tai omia laitteitaan opiskelussa
- Sähköisen YO-kokeen vaatimien ohjelmiston käytön hallinta ja opettaminen

#### Kohta 6. Pedagogiset mallit ja käytänteet - oppijan tulevaisuuden osaaminen

- opiskelijat tutustutetaan suunnitelmallisesti Turun kaupungin ja Turun klassillisen lukion käytäntöihin järjestelmiin
- opiskelijoiden tietoteknisten taitojen tulee vastata sähköisten YO-kirjoitusten ja jatko-opintojen asettamia vaatimuksia
- tietoteknisten valmiuksien opettaminen tulee integroitua muihin oppiaineisiin

#### Kohta 7. TVT-tukipalvelu

- Lukion TVT-vastaavat antavat tarvittaessa TVT-tukea kollegoilleen

#### Kohta 8. Täydennyskoulutus

- Täydennyskoulutuksiin osallistumista tuetaan

#### Kohta 9. Koulun toimintakulttuuri ja johtajuus

- Opettajien kannustetaan käyttämään sähköisiä oppimateriaaleja ja muita sähköisiä palveluita (pilvipalvelut ym.)
- Hallinnossa tiedonjakoon käytetään sähköistä opettajainhuonetta
- Kaikenlainen viestintä hoidetaan pääsääntöisesti Wilmalla ja sähköpostilla
- Lukion kotisivuja, Facebook-sivuja ja Wilman tiedotteita päivitetään säännöllisesti
- Oma toimintaa arvioidaan vuosittain sähköisillä kyselyillä

#### Kohta 10. Yritys- ja verkostoyhteistyö

- Osallistutaan NPDL-verkoston toimintaan, kehittämiskohteena syväoppiminen
- INNO-kampuksen toimintaan osallistuminen

#### Kohta 11. Muut toimenpiteet

- Rekrytoinneissa TVT-taitoihin tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota

## **Kohta 12. TVT-suunnitelman arviointi ja päivittäminen**

- Lukion johtotiimi arvioi ja päivittää suunnitelmaa vuosittain ja esittää ehdotukset opettaja- ja opiskelijakunnalle

# **7. ARVIOINTISUUNNITELMA**

## **7.1. LÄHTÖKOHDAT**

Lukiolain 16 § mukaan koulutuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Arviointien keskeiset tulokset tulee julkaista.

Arvioinnin tarkoitus on tukea kehitystyötä, jolla parannetaan oppimisen edellytyksiä ja koulutuksen laatua. Koulutuksen laatua on korkeatasoinen opetuksen ja opiskelun suunnittelu, toteutus ja kehittäminen. Arviointitiedolla seurataan koulutuksen houkuttelevuutta, tehokkuutta, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Sitä hyödynnetään myös koulutusresurssien kohdentamisessa ja hankkimisessa. Arviointi luo perustan opetussuunnitelmatyölle.

Arviointitiedon kerääminen ja raportointi vaativat pitkäjänteistä työtä. Arviointi pyritään järjestämään siten, että se on monipuolista, avointa, luotettavaa ja vertailukelpoista.

Turun klassillisen lukion arvioinnin tavoitteena on kehittää lukion toimintaa ja opetusta sekä löytää työtavat, joilla voidaan ylläpitää opiskelijoiden hyvinvointia, motivaatiota ja hyviä oppimistuloksia. Arviointitapoja ovat opiskelijoiden ja opettajien itsearviointi, rehtorin kanssa käytävät kehityskeskustelut, opiskelijoiden ja henkilökunnan keskuudessa tehtävät viihtyvyysskyselyt ja ilmapiirikartoitukset. Ylioppilastuloksia ja sisääntulokeskiarvoja seurataan. Arviointien tuloksista tiedotetaan ja niiden pohjalta pyritään kehittämään toimintaa.

## **7.2. ARVIOINTITIEDON KERUU**

Arviointi tukeutuu erilaisiin tietojärjestelmiin, joita pitävät yllä Tilastokeskus, Ylioppilastutkintolautakunta, Opetushallitus ja Turun kaupunki. Lisäksi oppilaitos kerää omia tietokantoja.

Arviointitiedon keräämiseksi käytössä ovat seuraavat kyselyt ja selvitykset:

- STAKES:in jatko-opintoihin sijoittumistilastot
- YTL:n ylioppilaskirjoitustulokset
- yhteisvalintalistat
- henkilöstön työtyytyväisyyskysely (Efektia, koulutuksen järjestäjä)
- vuotuiset kehityskeskustelut ( joka toinen vuosi )
- lukion omaan rekisteriin pohjautuvat koulutustilastot
- koulun terveysolojen seurantaselvitys
- muut selvitykset

## **7.3. ARVIOINNIN PAINOPISTEALUEET, INDIKAATTORIT JA AIKATAULUTUS**

Turun klassillisen lukion arviointiohjelman painopistealueet ovat koulutuksen perusarviointi ja koulutustilastot, jotka sisältävät selvitykset koulutuksen houkuttelevuudesta, tehokkuudesta, taloudellisuudesta ja vaikuttavuudesta sekä oppilaitoksen yleisestä toimivuudesta. Lisäksi tietoa kerätään johtamiskulttuurista sekä henkilöstön työssä viihtymisestä, täydennyskoulutushalukkuudesta, pätevydestä ja kokemuksesta. Arviointituloksia verrataan niiltä osin kuin on mahdollista valtakunnallisiin verrokkikoulujen tuloksiin.



### 7.3.1 Koulun toiminnan perusarviointi

Koulutuksen perusarvioinnissa kerätään arviointitietoa seuraavilta osa-alueilta kahden vuoden välein **opiskelijoilta ja lukion omalta henkilökunnalta**:

- käytetyt opetusmenetelmät
- opiskelijoiden kouluun käyttämä aika ja sen jakautuminen
- oppilasarviointi
- opiskelijoiden viihtyminen, tyytyväisyys ja koulun ilmapiiri
- opiskelijakuntatoiminta **ja iLLiheimoneuvoston toiminta**
- yksilöllisyyden ja sosiaalisten taitojen arvostus
- rehtorin ja opettajien ammattitaito
- sukupuolten välinen tasa-arvo
- kanslian, kirjaston, ruokalan ja talonmiehen toiminta
- tilojen kunto ja toimivuus
- opetusvälineet
- kurssitarjonta
- säännöt ja niiden noudattaminen, luvattomien poissaolojen esiintyminen
- opintojen ohjaus
- tiedottaminen
- opetusryhmien koko

### 7.3.2 Koulutustilastot

Lukion omat koulutustilastot sisältävät seuraavia indikaattoreita:

a) Koulutuksen taustamuuttujat:

Opiskelijoiden lähtötason arviointi (joka vuosi)

- o Peruskoulun päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvojen keskiarvo (aloittava ikäluokka)

Opetushenkilöstön pätevyys ja kokemus

- o Tilastot saadaan hallinto-ohjelmasta

b) Koulutuksen houkuttelevuus:

Opiskelijamäärän kehitys (joka vuosi)

- o Opiskelijamäärät
- o Turun klassillisen lukion 1. sijalle asettaneiden peruskoulun päättäneiden määrä
- o Muilta paikkakunnilta Turun klassilliseen lukioon tulleet

c) Koulutuksen tehokkuus:

Lukio-opintojen kesto ja keskeytyminen (joka vuosi)

- o Lukion aloittaneista koko oppimäärän suorittaneiden määrä: a) < 3 vuodessa, b) 3 vuodessa ja c) > 3 vuodessa

Lukio-opinnot keskeyttäneet (joka vuosi)

- o Ylioppilastutkinnon suorittaneiden prosentuaalinen osuus lukion aloittaneista
- o Lukio-opinnot keskeyttäneiden määrä lukuvuodessa

d) Koulutuksen taloudellisuus ja kustannusvastaavuus:

Koulutusresurssien käyttö (joka vuosi)

- Toteutunut tuntikehys (kaikki) suhteessa opiskelijamäärään (20. syyskuuta ja 20. tammikuuta) (lukiokerroin 1)
- Opetukseen käytetty tuntikehys suhteessa opiskelijamäärään (20. syyskuuta ja 20. tammikuuta) (lukiokerroin 2)
- Ryhmäkoot (pakolliset kurssit, syventävät, soveltavat)
- Valinnaiskurssien määrä (eri kursseja/nimikkeitä, kursseja yhteensä suhteessa opiskelijamäärään)
- Suoritettujen itsenäisten kurssien määrä suhteessa opiskelijamäärään (20.9.)

e) Koulutuksen tuloksellisuus:

Opintosuoritusten lukumäärä

- • Suoritettujen lukiodiplomien määrä
- • Koko oppimäärän suorittaneiden kurssien kokonaismäärän keskiarvo

Ylioppilaskirjoitusten tulokset (joka vuosi):

- • Yo-kokeiden puoltoäänien keskiarvo kirjoitettavissa aineissa suhteutettuna maan keskiarvoon vuosittain ja vuosijaksoissa
- • Kirjoitettavien aineiden (eri kokeiden) arvosanajakaumat suhteutettuna maan keskiarvoon
- • Ylimääräisten kokeiden ja kaikkien kokeiden määrät suhteutettuna maan keskiarvoon (valmistuneet)
- • Pakollisten kokeiden (ja kaikkien kokeiden) puoltoäänien keskiarvojen keskiarvo suhteutettuna maan keskiarvoon ja mahdollisuuksien mukaan perusopetuksen tasoon (= opiskelija-aineksen taso, ryhmätason tarkastelu)
- • Pakollisten kokeiden puoltoäänit suhteessa perusopetuksen päättötodistuksen luokaineiden keskiarvoon (valmistuneet, yksilötason tarkastelu)

f) Koulutuksen vaikuttavuus:

Pyritään selvittämään kahden vuoden välein

- Valmistuneiden jatko-opintoihin ja työelämään sijoittuminen sekä ulkomailla opiskelu.
- Jatko-opinnoissa opiskelevat kolme vuotta ylioppilastutkinnon jälkeen.
- Työelämään sijoittuminen 5-9 vuotta valmistumisen jälkeen.
- Jatko-opintoihin sijoittuminen korkea-asteelle (tiedekorkeakoulut ja ammattikorkeakoulut)

### 7.3.3 Kehityskeskustelut

Kehityskeskusteluissa arvioidaan mm. seuraavia aihealueita (joka toinen vuosi):

- henkilöstön työssä viihtyvyys ja jaksaminen
- työyhteisön ilmapiiri
- johtamiskulttuurin toimivuus (tiedotuksen toimivuus, sähköinen opettajainhuone)
- henkilöstön täydennyskoulutushalukkuus
- työyhteisön yhteistyön toimivuus
- fyysisen työympäristön tila

### 7.3.4 Muut selvitykset

Muut selvitykset (tarvittaessa):

- huoltajien näkemykset lukiosta ja sen toiminnasta sekä muut sidosryhmäselvitykset
- opetussuunnitelmaan pohjautuvat selvityspyynnöt
- koulun käytänteisiin pohjautuvat selvityspyynnöt
- koulun kehittämiseen liittyvät selvityspyynnöt

## 8. TURVALLISUUS- JA KRIISISUUNNITELMA

### TURUN KLASSILLISEN LUKION TURVALLISUUSSUUNNITELMA (17.8.2015)

#### Vastualueet:

Suojelujohtaja	Kari Ahokas	050-338 1577
Varasuojelujohtaja	Pirjo Auramo	040-724 2198
Johtokeskus	Kai Heino	050-432 3612
1. kerroksen valvoja	Jaana Paavilainen	02-262 9629
2. kerroksen valvoja	Annukka Tuomi-Talampoika	040-716 8622
	Viivi Viranko	040-537 7391
3. kerroksen valvoja	Tiina Vuorinen	040-751 5265
4. kerroksen valvoja	Reija Pentti-Tuomisto	
Pohjakerroksen oppilastilat	Kai Heino	
Suojan valvoja	Matti Heikura	044-907 2493
Terveystenhoitaja	Jaana Enqvist	02-266 1183, 050-595 1183
Kiinteistöhoitaja tarkistaa talon väestösuojan ja kellaritilat.		
Opettajat tarkistavat ennen pihalle menoa lähiluokat ja lähitilat (varastot, wc:t, liikuntatilat..)		

#### Hälytys koulussa tehdään

1. Keskusradiolla
2. Suullisella kuulutuksella, josta käsikellolla ilmoitetaan
3. Välituntiaänimerkin pitkällä yhtäjaksoisella soitolla

Veden pääsulku sijaitsee kellarikerroksessa tyttöjen WC-tilojen vieressä.

#### Hätäilmoituksen antaminen

1. Soita numeroon 112
2. Kerro mitä on tapahtunut
3. Kerro missä on tapahtunut
4. Kerro, onko ihmisiä vaarassa
5. Kerro kuka olet ja mistä soitat

ÄLÄ KATKAISE PUHELUA ENNEN KUIN SAAT LUVAN!

#### HÄTÄNUMEROT

Yleinen hätänumero 112

- Palokunta
- Pelastuspalvelu
- Sairaankuljetus
- Poliisi

Muita numeroita:

- Keskussairaala (TYKS) 313 0000
- Myrkytystietokeskus 09 4711
- Terveystenhoitaja 2661183
- Lääkäri 10 023
- Terveystenhoitaja 266 1183
- Lukion rehtori 262 9851  
tai 050 432 3612
- Talonmies 044 907 2493

Turun klassillisen lukion kiinteistö: Ensiapukaapit, alkusammuttimet jne.

Sijainti	Vesiposti	Alkusammutin	EA-kaappi	Sammutuspeite	Hätäsuihku
<b>Pohjakerros</b>					
käytävä	2	2			
käytävä 002		2		1	
kielistudion käytävä		1		1	
suurluokka		1			

ilmastointikonehuone		1			
<b>Katutaso</b>					
ala-aula	2	2			
ruokalan keittiö		1		1	
opettajainhuoneen keittiö				1	
opettajainhuoneen käytävä	1	1			
monistuskoppi			1		
terveydenhoitajan huone			1	1	
<b>2. kerros</b>					
käytävä	2	2			
liikunnanopettajien tila			2		
liikuntasali		1			
neuvotteluhuoneen keittiö				1	
luokka 219		1		1	
<b>3. kerros</b>					
käytävä	2	3			
kuvataiteen varasto		1	1	1	
luokka 310		1		1	
luokka 311		1		1	
<b>4. kerros</b>					
käytävä	2	3			
luokka 407		1		1	
luokka 411		1		1	
luokka 413		1		1	1
luokka 417		1			1
luokka 418		1		1	1

## ENNAKOITAVAT VAARATILANTEET

1. Koulukiinteistössä  
Tulipalo, vesivahinko, onnettomuus tai sairaskohtaus, varkaus, uhkaava henkilö, pommihälytys
2. Linnan- ja Eskelinkadun liikenne  
Vilkas liikenne aiheuttaa vaaratilanteita varsinkin aamulla klo 08.00 koulupäivän alkaessa ja klo 13.45 koulupäivän päättyessä.
3. Eskelin parkkitalo  
Tulipalo parkkitalossa saattaisi aiheuttaa räjähdysvaaran.
4. Hälytysajoneuvot Eerikinkadulla
5. Sosiaalitoimiston ja Kelan kulmilla pyörivät hämärätyypit

## MITEN ESTÄÄ VAARATILANTEET

1. Valistus
  - oppilaat ohjataan käyttämään liikennevaloja
  - muistutetaan, että hälytysajoneuvot käyttävät usein Eerikinkatua
  - oppilaita opetetaan kohtamaan uhkaava henkilö (katso kriisisuunnitelma)
2. Tiedottaminen
  - tiedottaminen hoidetaan kriisisuunnitelman ohjeiden mukaisesti
3. Ennaltaehkäisy
  - kiinteistön järjestys pidetään kunnossa
  - turvalaitteet pidetään kunnossa ja testataan määräajoin
  - poistumisteiden merkinnät pidetään asianmukaisina
  - ovien ja ikkunoiden asianmukainen lukitseminen
  - hälytyslaitteet yöaikaan päällä

## **OHJEET ONNETTOMUUS-, VAARA-, JA VAHINKOTILANTEITA VARTEN**

### **LVIS-viat ja huolto**

- vesivahingon sattuessa rajaa vahingot mahdollisimman vähäisiksi – pääsulku kellarikerroksessa tyttöjen WC-portaikon luona nopeasti kiinni – ja ilmoita nopeasti kiinteistöhoitajalle
- koulun kiinteistöhoitaja p. 044-9072560 (ma – pe 07.00-15.30)
- iltalukion kanslia p. 02-2629882
- vikapäivystys p. 02-2624999

### **Vikailmoitukset**

- sähköviat; Turku Energia Oy p 0800 02 001
- hissien vikailmoitukset; Kone asiakaspalvelu p 0800 15063
- kaukolämpöviat: Turku Energia Oy p 02-2304626
- vesilaitokset vikailmoitukset; Turun vesilaitos arkisin p 02-2633233, 02-2624418  
muulloin p 02-26332250

### **Toiminta tulipalon sattuessa**

- pelasta ensin loukkaantuneet ja vaarassa olevat
- ilmoita sitten hätäkeskukseen p 112
- sammuta palo tai rajoita se sulkemalla muihin tiloihin johtavat aukot ja ovet
- käytä sammutinta tai paloposteja
- opasta palokunta paikalle
- muista, että pelastautumiseen on aikaa vain pari minuuttia

## **TOIMINTA ONNETTOMUUSTILANTEISSA**

- arvioi tilanne ja selvitä mitä on tapahtunut; Älä hätäänny
- pelasta ensin hengenvaarassa olevat ja siirrä loukkaantuneet turvaan. Estä lisäonnettomuudet
- anna hätäensiapu: turvaa hengitys ja verenkierto; ehkäisi sokki ja tyrehtyä verenvuoto
- anna hätäilmoitus p 112
- opasta pelastajat paikalle

## **KAASUVAARA**

- vaarallisia kaasuja on varastoituna etenkin kemikaaliliikenteen satamiin, josta ne kuljetetaan eri puolille Suomea
- tuulen suunnasta riippuen kaasuvuodon vaikutukset voivat ulottua useiden kilometrien päähän onnettomuuspaikalta
- vaaralliset kaasut voivat olla värittömiä. Onnettomuuspaikalla kaasu voi erottua sumuisena pilvenä. Teollisuuskaasut tunnistaa pistävästä hajusta

KAASUVAARATILANTEESSA ANNETAAN YLEINEN HÄLYTYSMERKKI JA TOIMITAAN SEN MUKAISESTI

## **RÄJÄHDYSVAARA**

- räjähdyksessä purkautuu yhtäkkiä suuri voimalataus ja paineesta välitön ympäristö voi tuhoutua täysin tai aiheuttaa merkittäviä sortumia rakennuksiin
- ihmisellä korvien tärykalvot vaurioituvat herkimmin paineesta
- paineen sinkoamat lohkareet ja sirpaleet ovat suojattomalle vaarallisia
- erityisen vaarallisia ovat helposti syttyvät palavat nesteet sekä nestekaasu
- fysiikka-kemian tarvitsemia aineita tulee säilyttää tuuletetussa ja lukitussa tilassa

## **POMMIUHKAUS PUHELIMITSE**

- ota jokainen uhkaus vakavasti
- pyri pitkittämään puhelua mahdollisimman pitkään
- täytä samalla liitteessä olevaa puhelun vastaanottolomaketta
- pyydä samalla jotakin hälyttämään poliisi ja suojelujohtaja
- varoita henkilökuntaa ja oppilaita
- kaikki poistuvat toimitilasta

- rakennus tulee eristää tarvittaessa omin voimin riittävän kaukaa poliisin tulon saakka
- varaa poliisin avuksi rakennuksen hyvin tunteva henkilö

## TURUN KLASSILLISEN LUKION KRIISISUUNNITELMA

Kriisitilanteiden hallitseminen edellyttää etukäteen sovittua toimintamallia

Kriisi voi olla esim.

- äkillinen kuolemantapaus
- vakava onnettomuus koulussa
- suuronnettomuus
- itsemurha
- väkivalta tai väkivallan uhka

Lukion kriisiryhmään kuuluvat

- rehtori Kai Heino p. 02-262 9851, 050-4323 612
- turvallisuusvastaava Kari Ahokas p. 050-3381577
- terveydenhoitaja Jaana Enqvist p. 02-266 1183, 050-595 1193
- uskonnon ja psykologian lehtori Anita Hedman p. 050-307 4006

Kriisiryhmä ohjaa kriisin sattuessa muuta henkilökuntaa sekä miettii tarvittavat jatkotoimenpiteet esim. kodin kanssa sekä pitää kriisisuunnitelman ajan tasalla.

Vakavien onnettomuuksien ja traumatisoivien tilanteiden jälkihoidossa käytetään tarvittaessa koulujen ulkopuolista kriisiryhmää (seurakunta, Punainen Risti...)

Tiedottaminen

- rehtori antaa opettajille ohjeita ja oikeata tietoa tapahtuneesta huhujen ehkäisemiseksi; tietojen oikeellisuus varmistettava
- rehtorin tai apulaisrehtorin ollessa estyneenä turvallisuusvastaava hoitaa tiedottamisen tehtävät (heidän ollessa estyneenä virkaiältään vanhimmat opettajat hoitavat tehtävät)
- rehtori puhuu tarvittaessa vanhempien kanssa
- rehtori vastaa kaikesta tiedottamisesta koulun ulkopuolelle
- oleellinen osa tiedottamisesta on myös asian jälkipuinti; rehtori on aktiivisesti mukana edesauttamassa kouluyhteisön toipumista

Arviointi kriisitilanteen jälkeen

- kriisiryhmä arvioi yhdessä muun henkilökunnan kanssa, miten tilanne hoidettiin
- keskustelu on avointa ja syyllistämätöntä
- kriisiryhmä tekee tarvittavat muutokset kriisisuunnitelmaan

Kuolemantapaus – oppilas, opiskelija tai henkilökuntaan kuuluva

- tiedon saanut opettaja informoi rehtoria
- rehtori kutsuu koolle kriisiryhmän ja informoi muuta henkilökuntaa
- tiedottamisessa kunnioitetaan vanhempien ja omaisten toiveita
- suruliputus
- kuulutus / muistotilaisuus / hiljainen hetki
- aulassa pöydälle kynttilä, mahdollisesti kukkia ja valokuva
- opettajille materiaalia surun käsittelyä varten seuraavilla oppitunneilla – keskustelu, kirjoittaminen tms.
- omaisten muistaminen
- tapahtuneesta riippuen mahdollisesti kirjallinen tiedote myös koteihin
- opiskelijoiden ja henkilökunnan hyvinvointia seurataan – jälkipuinti tarvittaessa

Onnettomuustilanne

- hälytä apua, HÄTÄNUMERO 112
- pyydä muut opettajat avuksi – anna ensiapua, jos osaat
- ohjaa oppilaat ja opiskelijat turvaan pois onnettomuuspaikalta
- ilmoita tieto rehtoreille -> kriisiryhmälle -> henkilökunnalle

- tieto loukkaantuneen oppilaan tai opiskelijan huoltajille / omaisille
- asian käsittely jälkikäteen yhdessä oppilaiden ja opiskelijoiden kanssa
- mahdollisesti kirjallinen tieto tapahtuneesta koteihin
- tarvittaessa asian jälkipuinti henkilökunnan ja opiskelijoiden kanssa
- koulutapaturmaohjeet Wilmassa

#### Suuronnettomuus Suomessa / maailmalla

- henkilö, joka on saanut tiedon tapahtuneesta, tiedottaa asiasta rehtorille
- kuulutus / hiljainen hetki
- suruliputus, kynttilä, valokuva jne.

#### Itsemurha

- itsemurha koskettaa aina koko yhteisöä – asiasta tiedotettava kaikille!
- tieto rehtoreille – kriisiryhmälle – koko henkilökunnalle
- kodin kanssa sovittava, miten ja mitä kerrotaan oppilaille ja opiskelijoille
- suruliputus, muistopuhe /hiljainen hetki, kynttilä, valokuva ...
- erityinen tuki lähimmille ystäville, silminnäkijöille jne.
- apua koulun ulkopuolelta
- keskustelut luokissa
- mahdollisesti kirjallinen tieto koteihin
- tapahtuman jälkipuinti sekä opiskelijoiden että henkilökunnan kanssa keskustellen

#### Itsemurhauhka

- puhu ko. henkilön kanssa – älä jätä yksin
- välittömässä uhkatapauksessa yhteys terveydenhoitajaan p. 02- 269 1183 tai terveyskeskuksen päivystykseen p. 10023
- tiedota kriisiryhmälle ja / tai vanhemmille

#### Väkivalta

- älä leiki sankaria
- pyydä avuksi muita opettajia ja henkilökuntaa ja pyri rauhoittamaan tilanne
- pyydä tarvittaessa apua poliisilta p. 112
- tiedota asiasta välittömästi rehtoreille
- tarvittaessa rikosilmoitus poliisille

#### Uhkaavan henkilön kohtaaminen

- jätä uhkaavalle tilaa, säilytä hänen reviirinä – älä vähättele
- puhu selkeästi ja lyhyesti; myötäile ja ole mieluummin joustava kuin jyrkkä
- pysy rauhallisena
- pidä kädet näkyvissä, vältä tuijottamista
- älä käännä selkääsi
- vältä äkkinäisiä liikkeitä
- älä oikaise huumaantuneen tai muuten sekaisen henkilön harhoja
- pyri voittamaan aikaa ja hälyttämään apua, niin ettei uhkaaja huomaa

#### **TÄRKEITÄ PUHELINNUMEROITA**

Yleinen hätänumero	112
Myrkytystietokeskus (24h)	09-471 977
Terveyskeskuksen päivystys	10023
Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä	02- 2617 111
Palveleva Puhelin (18-24)	10071
Päivystävä kriisiryhmä	050- 566 8466
Punainen Risti (V-S piiri)	02- 274 555
Nuorten Turvatalo	02- 253 9667
Numerotiedustelu	118
Koulupappi Jouni Lehikoinen	050- 543 2084

## **SURULAATIKKO**

Säilytetään opettajanhuoneessa

Sisältö:

- valokuvakehys
- valkoinen pöytäliina
- kynttilänjalka
- valkoisia kynttilöitä
- tulitikkuja
- kukkamaljakk
- runoja, tekstejä, mietelmiä
- nenäliinoja
- CD-levy
- kriisisuunnitelma

Suomen lippu talonmiehen kopissa

## **KRIISI-ISTUNTO LUOKASSA (Punaisen Ristin ohjeet)**

Kriisikeskustelu luokassa tulisi järjestää mahdollisimman pian, viimeistään noin viikon kuluessa traumaattisen tapahtuman jälkeen. Sekä oppilaiden että opettajan on helpompaa palata tavalliseen koulutyöhön sen jälkeen, kun traumaattinen kokemus on yhdessä jälkipuitu.

Luokan oman opettajan ei pitäisi ohjata keskustelua, sillä trauma on koskettanut myös häntä. On tärkeää, että istunnon vetää oppilashuoltohenkilö, koulupsykologi, koulukuraattori, erityisopettaja, koulun johtaja tai koulun ulkopuolinen kriisityöhön erikoistunut työntekijä. Istunnolla on sen vaativuuden vuoksi hyvä olla kaksi vetäjää.

Istuntoon on hyvä varata aikaa kaksoistunti, jotta kaikki asiat ehditään käsitellä.

Vetäjän tehtävänä on varmistaa, että kriisi-istunto noudattaa ennalta sovittua rakennetta.

Rakenne on sovitettava oppilaiden iälle sopivaksi. Istunnossa käydään läpi tapahtumat ja siihen liittyvät tosiasiat sekä tapahtumaan liittyvät tuntemukset, aistimukset, ajatukset ja muistot alla olevassa järjestyksessä ja eri vaiheet toisistaan erottaen. Istunnon kulku rakentuu seuraavasti:

### **1. KRIISI-ISTUNNON ALOITUS**

- Kerrotaan, mitä tunnin aikana tulee tapahtumaan ja miksi. Painotetaan puhumisen tärkeyttä, koska se auttaa ymmärtämään tapahtunutta. Motivoidaan oppilaita puhumaan aiheesta.
- Oppilaita tulee valmistaa siihen, että tapahtumista keskustelu voi tehdä kipeää, mutta keskustelu voi ehkäistä myöhemmin mahdollisesti syntyviä pahempia kipuja.
- Selvitetään keskustelun säännöt:
  - ◆ Ulkopuolisille ei saa kertoa siitä, mitä luokkatoverit ovat puhuneet.
  - ◆ Ketään ei saa pilkata sanojensa tai reaktioidensa tähden jälkeenpäin. Tunteiden ilmaiseminen on sallittua, sitä ei saa estää.
  - ◆ Jokainen puhuu vain omista tunteistaan tai ajatuksistaan, ei sitä mitä luulee toisen tuntevan tai ajattelevan.
  - ◆ Kenenkään ei ole pakko puhua, paitsi kertoa, miten sai tietää tapahtuneesta.

### **2. TOSIASIOIDEN LÄPIKÄYNTI**

- Keskustellaan konkreettisista tiedoista. Pyritään saamaan kokonaiskäsitys siitä, mitä oikeasti on tapahtunut. Epävarmuus tapahtumista lisää ahdistusta.
- Puututaan vääriin huhuihin ja oiotaan virheellisiä käsityksiä.
- Oppilaat saavat kertoa:
  - ◆ Miten, keneltä ja missä he saivat tietää tapahtuneesta?
- Opettaja kertoo myös omat tietonsa ja kokemuksensa.
- Vetäjien on hyvä hankkia tarpeelliset tiedot tapahtuman kulusta ja mahdollisista syistä.
  - ◆ Kerrotaan faktat pelastustoimista ja niiden mahdollisesta jatkumisesta.
  - ◆ Keskustelun aikana voidaan erityisesti yläasteella käydä läpi myös tilanteesta kertovia lehtileikkeitä.



### **3. AJATUSTEN LÄPIKÄYNTI**

- Oppilailta kysytään, mitä he ajattelivat kuullessaan tapahtumasta.
  - ◆ Mikä oli ensimmäinen ajatuksesi kuullessasi tai nähdessäsi tilanteen?
  - ◆ Mitkä ajatukset ovat jääneet mieleen?
  - ◆ Mitä näit, kuulit ja tunsit, huomasitko hajuja?
  - ◆ Kokiko joku muu samalla tavalla?
- On tärkeää saada esille kaikkien aistien muistikuvat. Tähän ja seuraavaan vaiheeseen saatetaan tarvita paljon aikaa. Oppilaiden on hyvä huomata, että heidän reaktionsa ovat samansuuntaisia.
- Korostetaan kuitenkin, että kaikki vastaukset ja kokemustavat ovat oikeita ja normaaleja.
- Tässä vaiheessa on tärkeää läpikäydä mahdolliset syyllisyysajatukset sekä syyllisten etsintään liittyvät ajatukset: Kenen vika tapahtuma oli? Olisiko se voitu estää?

### **4. TUNTEIDEN JA REAKTIOIDEN LÄPIKÄYNTI**

- Oppilaat voivat kertoa omista reaktioistaan ja tunteistaan, mitä oli silloin, sen jälkeen ja nyt.
  - ◆ Miten reagoit sillä hetkellä? Miten ensimmäinen yö meni?
  - ◆ Miltä tuntui myöhemmin? Miltä tuntuu nyt?
  - ◆ Joskus keskustelua tunteista edesauttaa, kun kysytään: "Mikä sinusta tuntui pahimmalta?"
- Tässä vaiheessa saattaa tulla esiin voimakkaitakin tunnepurkauksia. Vetäjän tehtävä on saada oppilaiden luontainen myötätunto toisiaan kohtaan esiin ja saada heidät tukemaan toisiaan.
- Jos jollakin oppilaalla näyttää olevan erityisen vaikeata, opettaja voi tilaisuuden jälkeen tarjota hänelle mahdollisuutta kahdenkeskiseen keskusteluun.
- On tärkeää käsitellä eri tunteita perinpohjaisesti. Pelko on yksi yleisimmistä tunteista. Voi kysyä esimerkiksi: Miltä tuntui tulla kouluun? Voisiko vastaavaa tapahtua omassa koulussa?
- Oppilaat voivat myös puhua tapahtumasta muistuttavista asioista, jotka saavat pahan olon tulemaan ja herättävät pelon uudelleen.
- Pienimpien lasten kohdalla voidaan käyttää piirtämistä apuna tunteiden läpikäymisessä.
- Tässä vaiheessa on hyvä muistella kuollutta ystävää/opettajaa ja läpikäydä menetyksen tuomat tunteet, kuten suru. Tässä voi edesauttaa esim. kysymys: Millainen ihminen hän oli? Tai mitä jäät eniten kaipaamaan tässä oppilaassa/opettajassa?
- Oppilaat voivat tässä vaiheessa reagoida voimakkaasti. Tällöin olisi hyvä rohkaista muita oppilaita tukemaan voimakkaasti reagoivaa oppilasta sen sijaan, että vetäjät aina lohduttaisivat oppilasta. Oppilailta voi myös kysyä, miltä teistä tuntuu, kun tämä toinen oppilas itkee.
- Jos oppilaiden luokkatoveri on menehtynyt, istunnon vetäjä voi pyytää heitä katsomaan tämän pulpettia ja ajattelemaan asioita, joita he eivät ehtineet sanoa toverilleen ennen tämän kuolemaa tai katoamista. Lapset voivat myös kirjoittaa nämä asiat muistiin. Oppilaat voivat lopuksi hyvästellä toverinsa ja laittaa viestinsä esim. tämän pulpettiin.
- Oppilaille voi antaa tehtäväksi myös täydentää lauseita, esim. "Kuultuani tapahtumasta ajattelin ensimmäiseksi, että...", tai "Tulen surulliseksi, kun ajattelen..."

### **5. OIREIDEN LÄPIKÄYNTI**

- Käydään läpi oppilaiden kokemia fyysisiä oireita, keskitytään erityisesti univaikeuksiin ja painajaisiin.
- Korostetaan, miten tärkeää on huolehtia itsestään (uni, ruoka ja liikunta).
- Käsitellään tulevia tilanteita, miten esim. kohdata kuolleen lapsen omaisia ja ystäviä.

### **6. NORMALISOINTI**

- Istunnon vetäjä tekee yhteenvedon oppilaiden esiintuomien ajatusten ja tunteiden samankaltaisuudesta ja painottaa reaktioiden normaaliutta. On hyvä

sanoa, ettei kenenkään tarvitse reagoida jollakin määrättyllä tavalla ollakseen normaali.

- Tämän jälkeen vetäjä voi kertoa minkälaisia reaktioita voi olla odotettavissa lähiaikoina (esim. voimakkaita muistoja, unihäiriöitä, surua, kaipuuta, ikävää, vihaa, pessimismia tulevaisuutta kohtaan, huomiota hakevaa käytöstä, syyllisyyttä, itsesyytöksiä, häpeää, kouluvaikeuksia, ruumiillista kipua, halua välttää kontakteja).
- Vetäjä voi myös rohkaista oppilaita:
  - ◆ Puhumaan tapahtuneesta vanhempien ja ystävien kanssa.
  - ◆ Ilmaisemaan tunteitaan kirjoittamalla esim. runoja tai päiväkirjaa ja luovan toiminnan, myös ei-verbaalisen ilmaisun avulla.
  - ◆ Valitsemaan esim. kappaleen, joka voitaisiin esittää muistotilaisuudessa kuolleen tai kadonneen oppilaan muistoksi.
  - ◆ Tekemään yhdessä jotakin, mikä voi auttaa katastrofin uhreja tai estää vastaavan katastrofin tulevaisuudessa.

## **7. KRIISI-ISTUNNON PÄÄTÖS**

- Käsitellyistä asioista tehdään yhteenveto ja suunnitellaan myöhempiä tapahtumia.
- Oppilailta kysytään:
  - ◆ Jäikö joku asia mietityttämään tai epäselväksi?
  - ◆ Mitä mieltä he olivat keskustelusta?
- Lopuksi annetaan tietoa siitä, mistä oppilaat voivat tarvitessaan saada lisää keskusteluapua.
- Jos vetäjät ovat huomanneet istunnon olleen erityisen raskas jollekin oppilaalle, tulee lopuksi sopia tämän oppilaan kanssa kahdenkeskisestä istunnosta.
- Luokan yhteinen toiminta, kuten yhteisen piirustuksen piirtäminen tai tilkkutäkin tekeminen, voivat olla hyvä päätös tällaiselle luokkakeskustelulle.

## **HÄTÄTILANNE (Ohjeita opettajille)**

Hätänumero 112

### **Poistumisohjeet hätätilanteessa**

1. Kuuntele tiedotukset ja varaudu yleisohjeiden mahdollisiin muutoksiin.
2. Rauhoita luokka ja estä paniikki.
3. Näytä kokoontumispaikka.
4. Nimeä oppilas, jonka taakse muut menevät jonoon.
5. Anna poistumismääräys.
6. Ota mukaasi nimiluettelo.
7. Vedä kosketin irti ilmastointilaitteesta sekä sulje ikkunat ja ovet.
8. Tarkista lähiluokkien tilanne ja poistu rakennuksesta.
9. Tarkista oppilasmäärä kokoontumispaikalla.
10. Ilmoita puuttuvat oppilaat pelastustoimen johdolle.
11. Pysy luokkasi luona uusia ohjeita odottaen.

### **Hälytysmerkki koulussa on jokin seuraavista**

1. Käsikello
2. Keskusradion välityksellä hälytys, mikäli radio toimii
3. Välituntiaänimerkin pitkä yhtäjaksoinen soitto

Sammutusvälineitä löytyy käytävien päistä sekä laboratorio- ja työluokista.

Ensiapuvälineitä löytyy opettajainhuoneen keittiöstä terveydenhoitotilasta, liikunnan op.huoneesta ja laboratorioluokista.

## **9. SUUNNITELMA KURINPITOKEINOJEN KÄYTTÄMISESTÄ JA NIIHIN LIITTYVISTÄ MENETTELYISTÄ**

([linkki kaupungin opsiin](#))

Lukiolain 21 §:n 3 momentin mukaan (629/1998, muutettu lailla 1268/2013) koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

## **10. TURUN KLASSILLISEN LUKION TOIMINTAKULTTUURI**

### **Turun klassillisen lukion hallinto ja toimijat**

Rehtori, apulaisrehtori, erityislinjan johtaja, johtoryhmä ja opettajakunta

Lukiota johtaa rehtori, jonka apuna ja sijaisena toimii apulaisrehtori. Rehtoria avustaa johtoryhmä, joka valmistelee koulunpitoon liittyviä asioita. Erityislinjan johtaja koordinoi linjan toimintaa ja vastaa sen kehittamisestä. Opettajakunta ja rehtori vastaavat opetuksesta sekä aihekokonaisuuksien toteutumisesta ja koko koulun henkilökunta yhteisestä kasvatustehtävästä.

Muu henkilökunta

Lukiossa työskentelevät mm. koulusihteerit, terveydenhoitaja, keittiöhenkilökunta, kiinteistönhoitaja, siistijät ja siviilipalvelusmies sekä muutamina päivinä viikossa koulupsykologi ja koulukuraattori.

Opiskelijakunta

Lukion opiskelijat muodostavat opiskelijakunnan, joka valitsee itselleen hallituksen. Se edustaa opiskelijoita heitä koskevissa asioissa. Opiskelijakuntaa ohjaa lukion opettajakunnan keskuudesta valittu opettaja. Opiskelijakunnan hallitus osallistuu lukion käytänteiden uudistamistyöhön sekä säännöllisiin yhteistyökokouksiin lukion hallinnon ja opettajien kanssa. Opiskelijakunnan hallitus osallistuu omalta osaltaan lukion kehittämiseen ja järjestää monenlaisia tapahtumia. Opiskelijat ottavat osaa tapahtumien ja opintomatkojen suunnitteluun. Opiskelijakunnan ohjaava opettaja toimii yhdyslinkkinä opiskelijoiden ja opettajien välillä.

Tutorit

Tutorit ovat lukion toisen vuoden opiskelijoita. He toimivat uusien lukiolaisten opastajina ja neuvojina yhteistyössä ryhmänohjaajien ja opinto-ohjaajien kanssa. Tutorit saavat tehtävänsä koulutuksen.

### **Turun klassillisen lukion järjestyssäännöt**

Järjestyssääntöjen tavoitteet

Järjestyssääntöjen tarkoituksena on taata häiriötön, viihtyisä ja turvallinen työympäristö. Säännöt asettavat kaikille työyhteisön jäsenille velvollisuuksia, mutta takaavat samalla oikeuksia. Järjestyssääntöjä tulee noudattaa kaikissa lukion nimissä järjestettävissä tilaisuuksissa myös koulurakennuksen ja koulualueen ulkopuolella.

## **Turun klassillisen lukion toimintakulttuuri ja ”talon sääntöjä”**

### ***Järjestyssääntöjen vastainen toiminta***

Järjestyssääntöjen noudattamatta jättämisestä ovat voimassa koululakien mukaiset seuraukset, esimerkiksi rehtorin antama kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Ennen kirjallisen varoituksen antamista opiskelijaa on kuultava.

### ***Koulualue***

Koulualueena pidetään koulurakennusta ja koulupäivän aikana kaikkia niitä tiloja, kenttiä yms., joilla oppitunteja ja muita koulun tilaisuuksia järjestetään.

### ***Kouluaika***

Kouluajaksi katsotaan

- lukujärjestyksen mukainen työpäivä
- lukion retket, opintokäynnit ja koulun alueen ulkopuoliset koulun järjestämät tilaisuudet
- kouluorganisaatioon kuuluvien järjestöjen, yhdistysten ja kerhojen tilaisuudet

### ***Läsnäolo oppitunneilla***

Opettaja merkitsee opiskelijan poissaolon tai mahdollisen myöhästymisen Wilmaan. Opettaja voi päästää myöhästyneen opiskelijan oppitunnille, ellei siitä aiheudu häiriötä muille. Huomattavasti myöhässä oleva opiskelija katsotaan poissaolleeeksi.

Toistuvista myöhästymisistä tulee informoida opiskelijan ryhmänohjaajaa, joka ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin.

### ***Tuntien välinen aika ja vapaatunnit***

Tuntien välisen ajan ja vapaatunnit lukiolaiset saavat viettää heille erikseen osoitetuissa tiloissa.

### ***Sairaustapaus tai tapaturma koulupäivän aikana***

Äkillisissä sairaustapauksissa kouluaikana poissaololuvan antaa terveydenhoitaja, ryhmänohjaaja, muu opettaja tai kansliahenkilökunta.

Tapaturman sattuessa ilmoitetaan siitä viipymättä terveydenhoitajalle, jollekin opettajalle tai kansliaan ja annetaan tarvittava ensiapu.

### ***Poissaolo***

Jos opiskelija on estynyt saapumasta kouluun eikä hän ole saanut etukäteen lupaa poissaoloon, hänen tai hänen huoltajansa on ilmoitettava poissaolosta kouluun mahdollisimman pian.

### ***Vilppi ja plagiointi***

Mikäli opiskelija syyllistyy kokeissa tai muussa suorituksessaan vilppiin tai jättää opettajalle arvioitavaksi plagiaatin, kurssia ei arvioida. Opiskelijalla ei ole myöskään oikeutta osallistua uusintakokeeseen, vaan hänen on osallistuttava kurssille uudelleen. Vilpiksi kokeessa katsotaan mm. kaiken ylimääräisen tavarahan, kuten puhelimen hallussapito. Vilpiksi katsotaan myös toisen opiskelijan avustaminen kokeessa.

Vilpistä tiedotetaan aina huoltajille.

## ***Ruokailu***

Ruokailussa noudatetaan hyviä ruokailutapoja sekä noudatetaan keittiöhenkilökunnan antamia ohjeita.

## ***Koulun tilojen ja laitteiden käyttö***

Luokkien ovet pidetään lukittuina koulupäivän ajan.

Jokaisen kouluyhteisön jäsenen tulee ottaa huomioon muut sekä huolehtia hyvin yhteisestä omaisuudesta ja koulun siisteydestä.

## ***Tietokoneet ja tulostaminen***

Koulussa olevat tietokoneet on tarkoitettu opetusta ja opiskelua varten. Opiskelija saa lukioon tullessaan käyttäjätunnuksen Wilmaan, sähköpostiin ja Moodleen, ellei hänellä sitä ole ennestään.

## ***Laitteiden käyttäminen ja lainaaminen***

Koulun kiinteätä ja irtainta omaisuutta on käsiteltävä varoen ja vahingoittamatta. Lainaaminen kirjataan ja kuitataan. Koulun laitteiden lainaamisessa on ehdottomasti noudatettava annettuja määräyksiä esim. palautusajan suhteen. Sääntöjen rikkominen aiheuttaa lainauskiellon. Mahdollisesti aiheutuneesta vahingosta on heti ilmoitettava laitteen lainaksi antaneelle henkilölle. Opiskelija on velvollinen korvaamaan koulun omaisuudelle aiheuttamansa vahingon.

## ***Lokerikot***

Koulun käytävillä on lukollisia lokerikkoja opiskelijoiden tavaroiden säilytystä varten. Päälyysvaatteet on jätettävä niille varattuihin naulakoihin tai lokeroihin. Rahaa ja arvotavaroita ei pidä jättää taskuihin.

## ***Matkapuhelimet ja muut laitteet***

Sähköisten viestimien käyttö oppitunnilla on sallittu vain opettajan luvalla.

## ***Kulkuneuvot***

Polkupyörä tai muu ajoneuvo pitää pysäköidä sille osoitetulle alueelle - ei ajoväylille. Opiskelijoiden autoille ja mopoautoille ei ole pihalla tilaa.

## ***Tupakkatuotteet, päihteet ja huumeet***

Kaikkien tupakkatuotteiden käyttö on tupakkalain nojalla kielletty koulussa ja sen alueella sekä koulunkäyntiin liittyvissä tilaisuuksissa. Opiskelija ei saa myöskään olla päihteiden tai huumeiden vaikutuksen alaisena missään koulunkäyntiin liittyvässä tilaisuudessa koulussa tai sen ulkopuolella. Opiskelija ei saa tuoda päihdyttäviä aineita kouluun eikä lukion tilaisuuksiin.

# **11. LUKIO KAIKILLE -OPAS**

([https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/lukio\\_kaikille.pdf](https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/lukio_kaikille.pdf))